Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, віашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ЕРА, 6 СЕНТЯБРЬ, 1984 ШУ. ◆ № 107 (6085). ▸ Мах 3 кап.

ХЬАЖКІАШ ЧУЭЦА ЙОЛАЯЬЙ

Йенкза ора а діолаьца ухкиш йоле злете лаьрзіе трелюззь хьажкіаш хьоькуш йолуш кха Бо-ле Херсонец-200 яха комбайнеш. Цар хьаьжа томарат йоле хьажкіаши аьта гІеадемеши діекхуьхьаш лел тракторин лафеташ.

Ишта болх дика віешІеэь а баькза хьажкІаш чуэцаш болу Шалински района «Дікалка» яхача совхоза механизатораш. ХІанзале № 1 бригаде 50 гектара тІера ераш чуйіца ьахай цар. Юкьара лаьрзІеча кІара гектара тІера 31,8 центнер йоьхх, планегІа яа йоагІарах 30 центнер йолаш.

Шоайла ярье а баьнне хьаьхьегаш ба комбайнераш. Царна юкьа белгалбаьннаб Абдулмажидов ХІарони Ансаров ЯргІим. Юкьера лаьрзІеча дийнахьа 12,6 гектара тІера хьажкІаш чуэц царех хІарана, нормагІа чуэца йоагІараш 10 гектар болаш.

Комбайнашка сайца эа це йоаккхиййташ болх бу цар хьалхьа хьажкІаш центральни хьатта діекхуьхьаш болча трактористаша. Царна юкье лаьржина яьье эггара дуккагІа рейсаш ю Саидов Мусьадо, Алиев Зарудо. Акбулатов Хасмохьмадо. Абдулмажидов Абдулас. 19 тонн хьажкІаш діехьу царех хІарана, нормагІа 15 тонн йолаш.

Центральни хьатте цІеньэь е зержа а яьина хьажкІаш укх деношка поччахьалкцена діеяла болалургболаш ба совхоза болхлой.

№ 1 йолча бригада ераш чуйіца ьалча хьакха йолаврггІолаш а № 2 йолча бригадерча Социалистически Къахьегаме Турпала Саидов Бауде звенос укх шера хьалхахь хьажкІаш.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

ДОХАРГДОАЦА ДОТТ АГІАЛ

БЕЗАМЕ КЪАМАЬЛ

Цей доча санна кийчъяьча Грознерча «Красный молот» завода проходной шоаш болча йоагІача СССР-ен ЛНДР-ен кагирхой делегацена накъа баьхнабар предприяте болхлой. Царца віашагІкхета баьхнабар СНРМЛ ЦК хьалхарча секретара декхараш кхоачащдеш йола Тхонгвин Фомвихан, ВЛКСМ ЦК хьалхара секретарь В. Мишин, комсомола ЦК секретарь В. Федосов, КПСС Грознински горкома хьалхара секретарь Н. И. Семенов, кхьыбараш.

Хьаьший тух - сискалца тІаийцар завода комсомольцаша. Цул тІехьагІа, завода кулгалхоша царца чакхъяьнихар беседа. Завода директора В. П. Бервинова хьаьшашта дийцар завода историх, цул хьинарерча къахьегамхоех, предприяте нарарча хана доахача толамех. ТІаккха хьаьший хьежар завода тІема а къахьегама а сийлен музейга, цига царна гаргагІа довзийтар предприяте революционни, тІема, къахьегама истори.

Хьаьший хилар предприяте №№ 5, 6 йолча цехашка. Нерттерча инженера А. В. Чумаченкос гойтар уккхазара оборудоване, дийцар арахецача продукцех. № 5 йолча цехе хьаьший віашагІкхийттар СССР Лакхехьарча Совета депутатаьца электросварщицаца Умалатова Сажеца. Лаосерча доттагІаша Саженна елар лаосски сувенираш. Ишта, уккхава яйоар парна А. Мамонова комсомольско - кагирхой бригада а. Цу коллективо хьалхара могтаг лаьккхай СССР-ен ЛНДР-ен доттагІала, барт цаІ хилара І ВіашагІкхетара сий деш предприяте яржача социалистически кхье.

«Красный молот» заводе хиннa віашагІкхетар чакхдаьлар хьаьшашта совгІаташ луш а, къахьегамхоша шоаш болча безхарех барнал оалаш а.

Сурташ тІа: лакхехьа — Лаосера хьаьший «Красный молот» завода тІемен къахьегамен сийлен музейга хьожаш ба, лохехьа — заводa болхлоща къамаьл деш а хьаьший делегаци.

Р. АУШЕВА сурташ.

КПСС обкома политически дешара ЦІагІа шин оагІорахьара семинар хилар «Марксизма - ленинизма уйлаца, КПСС XXVI съездеи НРПЛ III съездеи решенешка хьежа кагирхошта кхетам балара ВЛКСМ-ои СНРМЛ-ои бу болх» яхаш. Пленарни заседане къамаьл дир ВЛКСМ ЦК секретара В. И. Федосова. Цо дийцар идейни лакха кхетам боля, политически социальни хьинар доль къона коммунизм хьалъераш хьалккебара комсомола комитеташа деча гІулакхех, ВЛКСМ-а мугІараш организационно - политически чІоагІдарах. Ишта дийцар цо советски кагийча нахах мехкараштеи бокхача гражданска бехктокхама, патриотизман боккъонча йолча интернационализман уйлаша

ВІаший дагабаьлар

кхетам балара комсомоло бехча балха опытах. Докладчика белгалдаьккхар, машар бахьан долаш, империализман реакцен духьала доаттабеча къовсане социалистически мехкий кагирхой, беррига прогрессивни кагирхой болама вежарашка дола доттагІали денале солидарности діахо чІоагІъялъа ярт ца хилар.

Ше доклад цо СНРМЛ ЦК секретара Бунгхавн Ноинбринс белгалдаьккхар Лаоса халкъа - революционни кагирхой Союза мугІарашка беча идеологически - организационни балха дешаш, цо дийцар республика къоначаьа цоахало экономикеи культуреи деггІайоадалара дакъе Лаоса халкъа - революционни парте белгалъяь планаш кхоачашъеча дакъа лацарах. Цо белгалдаьккхар уж декхараш кхоачащдеча мехка кагирхоша тІехь - тІехьа доккхагІа дакъа лоацаш хилар, знанеш карайраайра тІакуьнш, революцена карагІдаьнараш лораде, доккхагІча воахала сийлахьа гІулакхаш дакъа ма доаттІара дІекхухьарен хила лаьрхІа уж хилар.

Корта болаш пайдаш къамаьл хилар секцешка кагирхошка беча политически балха актуальни постаних, кагийча нахан мехкараштеи коммунистически кхетам балара эффентивность лакхъергйола наькъаш лахарах лаьца.

— Толаме чакхъяьлар семинар, — дьаккхайнадир советски делегаци члена, Молдавски ССР Котовски районерча «Ворзияны» яхача коммунисти совхоза комсомольско - кагирхой бригада бригадира И. Тяжку. — Со дакъа лоацаш хиннай кагирхой къахьегамен политически хьинар лакхдара дешаш дуцача сессе. Лаоса халкъа-революционни кагирхой Союзо доккха дакъа лоац къаман экономика дегІайоалаеча. Берригача провинцешка віашагІйоахкаш латт лоархІаметІара халкъа - боахама объекташ хьалъеча хьежаеш йола кагирхой бригадаш. ХІаьта тха опытах хоам да къахьегам віашт Іехьбаккхара бригадин формо коллективе идейно - кхетама болх эффективнегІа делабе йиш хулийтилга.

Чакхъяьннача семинаро гІо дергда, белгалдоахар цул воих доакъашхоша, шин мехка кагирхой коммунистически болам діахо дегІабоалабара, импульс лу хьатІакхуча воахала коммунистически кхетам балара ВЛКСМ ЦК-аси СНРМЛ ЦК-аси беча балха тІа.

Сунженски Ачхой - Мартановски районий довзон тІа дукха нах гулбеннаб, йоаш болча боагІача лаоссини советски делегацена юкъерча кагирхошта накъабаьхна сунженцаш ба уж.

Хьаьшашта тух-сискал а ийце, шоашца кьаьин костюмаш юаа кагирхой а болаш духьалбола РСФСР Лакхехьарча Совета депутат, «Путь к коммунизму» яхача колхоза доярка Р. Амриева XX-ча партсъезда цІерагІча колхоза комбайнер А. Родионов.

Цул тІехьагІа, хьаьший а гулбеннараш а бодх «Ассинский» яхача совхоза центральни усадьбе. уккхаза хул віашагІкхетара хеталь митинг. Из хьеслаш къамаьл ду КПСС Сунженски РК хьалхарча секретара В. К. Чагаева. Района къахьегамхой а кагирхой а цІерагІа хьаьшашка моаршал а хоатташ, цо аьлар, укх віашагІкхетаро шин мехка кагирхой доттагІал чІоагІдеча дика лер ютаргья, аьнна.

Ишта митинге къамаьл дир СССР Лакхехьарча Совета депутата XIX партсъезда цІерагІча колхоза Іаьсий леладечо Н. М. Чеботаевас, лаоссии делегацена юкъерча группа кулгалхочо Анкасин Асупхаккхета.

ТІаккха, дикача традицех шин мехка кагирхоша эзаш лохк В. И. Ленина, Сийлахь боккхача Даймехка тІем тІа байнача біухошта дегІача памятникашта юкке.

Митинг чакхІоьал, хьаьший болх «Ассинский» совхоза сонний бешаш йолчахьа. укхаза цар чакхйоахаргья хьатІадоагІача шера вай мехка столице Москве хургйолча кагирхойи студентий XII Дерригача дунен фестивала хеталь йола къахьегама акцеш. Болхлой халаташ тІа а дийхха, инструментах а яьза, хьаьшаш ведараш бе а йоахаш къахьега арабаьлар уж.

СУНЖЕНЦАШ БОЛЧА

Лаоссии делегацен юкъе а волаш къахьегаш ва 15 саг. царех цхьабараш № 3 йолча Грознерча ПТУ дешаш а ба. Уккхаза советски йоІаца Даниловa Ленаьца цхьана болх беш ба Лаосера кагий нах Сулифон, Сунтхон. Хургболча автослесараша Ленайна гІо дьоьца Іеш, дукха бегаш бора. Цхьаьнa хІама хетар. Лена болх беш я Псковски областерча «Балтиец» яхача совхоза доярка йолаш.

ГурнегІарча йоІаца Шенгелая Мариньаьца болх беш бодж Лаосера Нхамфони Тында яхача станцера машинист А. Белоусов.

Сунженски района къахьегамхоша хиннa віашагІкхетар чакхдаьлар районни культура Ціеи художественни самодеятельноста доакъашхоша деннача концертаца.

СУРТА ТІА: Сунженски района «Ассинский» совхозе хиннача доттагІала митинге къамаьл деш а Сунженски района XIX партсъезда колхоза Іаьсий леладер. СССР Лакхехьарча Совета депутат Н. Чеботаева.

Н. ІЛИЕВА сурт.

«ДУНЕ ЭККХИЙТАРГДАЦ!»

Грозне хинна тІема духьалара митинг

Машар, тІема Іаьржа мораш йоача сигале хилар, даьтта ираза вахар хилар — из да юрарча хана шийх саг доархІачоа дагадоалар. Из да хІанз Грознерча П. Мусорова цІерагІча улица тІа гулбеннараьшта дагадоалар а. СССР-ен ЛНДР-ен кагирхой доттагІален барт цаІ хиларен І ВіашагІкхетара доакъашхой машара тІехьа, тІема духьала шоай дош а оалаш «Дуне экхийтаргдац!» яха митинг чаккхъяьлина дагахьа гулбеннаб. Аьхха віашагІкхетара доакъашхой хиннa Іац уккхаза, ишта баьхкаб города эзараш къахьегамхой, студенташ, дешархой. Лаккха ай а даь цар бе доахк «Машар лорабер хІаране а массар а гІулакх да» яха кхьдола лозунгаш, транспаранташ. Улица дІоаххала наьнъе йистошка шин оагІорахьа латт кагирхой. Дукха ха ялале, доталу цар бе йоахка факелаш. боаду кьовладуш латта за яле а П. Мусорова цІерагІа улица сийрдаьккхай йоалача факелаша. Уж бе йоахкаш дехьасехьа латтача кагирхошта юкъе гІолла чакх а яьнна, гражданска тІем тІа байнарий сий деш оттадаьча обелиска гахьа йолалу колонна. Колонна хьалха йоагІа военни оркестр. Гулбоал город Грозни предприятей віо байракаш лелараш. Царна тІехьа бовлу шин мехка делегацей кулгалхой. Царна юкъе я Лаоса Халкъа - Революционни парте ЦК член, Лаоса кагирхой халкъа - революционни Союза ЦК секретара декхараш кхоачащдеш йола Тхонгвин Фомвихан, СНРМЛ ЦК секретарь 2-ча декабра цІерагІча пионерски организаце председатель Бунтхави Колибрия, парте халкъа кортамуньале бахьан лоаттабьеча тІема ветеран, инарал-майор Кео Луангсена, ВЛКСМ ЦК секретарь В. И. Федосов, комсомола ЦК член, комсомола Нохч - ГІалгІай обкома хьалхара секретарь Г. Х. Эльмурзаев, Советски Союза Турпалаш СССР летчик-космонавт Е. В. Хрунов, майор Р. С. Аушев, Социалистически Къахьегама Турпалаш Н. И. Ведерников Ш. М. Хаджиев, кхьыбараш. Тахан шоаш аххха машар безаш хилара тешал а деш, цо лорабара шоай дакъа юкъедахьа лаьрхІад цар.

Ноанхош дизза орденаш, медалаш яда нах біаргабайча дагадох уж йарте, тІема, къахьегама ветеранаш болга. Уж ба тІема хана эггара хьалхарча социалистически мехка карагІдаьнараш фашизмах лорадеш латтараш.

Колонна гаргагІертай обелиск латтача майданга, из а сийрдаьккхай кагирхой бе йоахкача факелаша. Уллаш цІенна дІа ца йоаш йоаг тІем тІа байнарий сийна хьалсега цІи, цул юкхе латт біухой сий дола ха, обелиска дехьа - сехьа — цІе байракхаш бе йоахка салтий.

Дех Лаосей СССР-ен кагирхой тІема духьалара митинг діайолалуш хиларах хоам беш дола диктора дешаш. Сатем отт цхьан юкьа. ТІаккха гулбеннараш уйлане бугаш, исторе цІерагІа къамаьл ду диктора, цо дагабохийт Сийлахь - боккхача Даймехка тІем тІа халкъа ираз бахьан байна советски турпалаш:

— Нурадилов Ханпаша — шиі вахар діаденнал хьамсара Даьхе лораеш: Тутаева Аьсет — город Ленинград лораеш турпал санна еннай; Заболотный Иван — вай мехка столица сигале лораеш турпал санна веннав.

Цар цІераш йоахача хана уккхаза оттальча киноэкрана тІа гу шоай Даьхен база бола патриоташ хиннахар сурташ. Шин мехка кагирхой делегацей викалаш шоашкара зилай кІорапаш обелиска юкхе Іоттадаь баьлча хьанхайхалу йист ца хулаш минута яккхар. ТІаккха ех шин пачхьалкхен гимнаш. ТІем тІа байнарий сий деш, майдан тІа гІоала Іочанхлоал біухой сий дола ха.

ТІема духьалара митинг хьееллара дешаш оал комсомола ЦК члена, ВЛКСМ Нохч - ГІалгІай обкома хьалхарча секретара Г. Х. Эльмурзаева. Тахан кагирхоша машар лорабара шоай дакъа юкъедахьа дезаш хиларах дуац цо:

— Вай дуне эккхийтаргдац, бохабийтаргдац из бахьан 20 миллион советски къонгашеи мехкарашеи вахар дІаденна бола машар. КІеззигга а бакъахьара уйла ен бола дерригача дунен тІара нах цул ха тІо эттача хана, кагирхой а ба цу гІулакха шоай дакъа юкьехьош.

Митинг діахо а хьош къамаьл де дош ду Лаосерча хьаьша, лаосски ирис инарал-майора Кео Луангсена. Цо белгалдоаккх шин мехка кагирхой віашагІкхетар дерригача дунен одам фашизм хІаланаьль Котало яьнна 40 шу дизара накъадодаш хилар, цу коталонах эггара доккхагІдола дакъа СССР доаллаш хилар. Бакъда, хІанз а дунен тІара хьал ирдуш латт, тІема ядерни кхерам беса хилар хІаране саготтдеш да, йоах цо. Царех да американски администраце хьалха а доахаш Европе дІанийсъеш латта ракеташ.

ТІема духьалара шиі дош оал СССР летчик - космонавта, Советски Союза Турпала Е. В. Хрунова: — «Советски халкьо, цул кагирхоша даим боча леладергда шин мехка юкьера доттагІал, цахаддаш къовсам лоаттабергба тІема духьала».

Чакхъяла гаргагІертай митинг. СССР-ен ЛНДР-ен кагирхой доттагІален барт цаІ хиларен І ВіашагІкхетара доакъашхоша дунен къоначча тІехьента Кхайкхрал ду. Цо тІахьех дерригача дунен кагирхой машара ха тІа оттара, тІемага «Хургбац!» аьлара, доттагІал чІоагІдара.

Цул тІехьагІа митинге гулбеннараща кхедж госс машара тІехьа. Сигале сийрдайоаккхаш я салютен фейерверкая серзал.

П. Мусорова цІерагІа улица тІа гІоала Іочанхйоалл машара тІехьа къовсам лоаттаберий колонна.

КПСС обкоме тІаэцар

Шин мехка кагирхой доттагІален солидарностен ВіашагІкхетаре дакъа лоацача Лаосен Советски Союзен делегацей сийна тІаэцар хилар КПСС Нохч - ГІалгІай обкоме. Цига къамаьл даьча КПСС Нохч - ГІалгІай обкома хьалхарча секретара В. К. Фотеева дег тІера моаршал делар Грозне баьхкача хьаьшашка. Цо дийцар вай лоаман края діалхачеи карарчеи хьинах, Советски Іедала шерашка нохчийи гІалгІайи халкъаша къелагІеи бокъо йоацачарен культура, экономика, социальни прогресса лакхаленашка кхачалца хьабеначa наьъах. ХІанз Советски Союза дерригача халкъий вежарашха болча біарччача цхьан дезале дегІаена социалистически общество толаме хьалъеш уж доахкаш хиларах. Шираче кавказски лаьттен тІа сакъердамеи пайданеи ха дикхар лоаш лоаца баькхар В. К. Фотеева ВіашагІкхетара доакъашхошта, хьеххайкхалир, шин мехка кагирхошта юкъера доттагІал цо діахо чІоагІдара аьттув боаккхаргболгах ше дог тийша хилар.

Цига ишта къамаьл дир гулбеннараша безаме тІаийнача лаосски кагирхой делегаце кулгалхочо НРПЛ ЦК члена, СНРМЛ ЦК хьалхарча секретара декхараш кхоачащдеш йолча Тхонгвин Фомвихана.

КПСС Нохч - ГІалгІай обкома, республика Лакхехьарча Совета Президиума, Министрий Совета, ВЛКСМ областной комитета, Грозне бахача берригача наха дег тІара барнал аьлар цо автономни республика столице баьхка лаоссий кагирхой викалаш Іимерза тІаэцарах. Тхонгвин Фомвихана дийцар колониальни Іазап тІеракхесача лаосски халкъо шиі паргІатон кортамукъален бахьан долаш лоаттабеча турпалча къовсамах, вай мехкашта юкъерча чІоагІъелча доттагІала бувзамех, социализм хьалъеча Лаоса Советски Союзо вежарашха деча новкъосталах из хьалхьацарахи. Фашистски тІаьрахой эша а баь яьнкхача Коталон 40 шу дизара сийна лелаеча социалистически яхье Нохч - ГІалгІайчен коммунисташа, комсомольцаша, берригача къахьегамхоша керда толамаш далар лоаш лоаца баьхкар лаоссии кагирхой делегаце кулгалхочо. Цо белгалдаьккхар, шин мехка кагирхой викалий ВіашагІкхетаро советски лаоссии халкъашта юкъера доттагІал діахо чІоагІдара гІо дергхилар.

Цул тІехьагІа къамаьл дир советски кагирхой делегаце кулгалхочо, ВЛКСМ ЦК секретара В. И. Федосова. Цо белгалдаьккхар, советски лаоссии кагирхой доттагІален солидарностен ВіашагІкхетар хьатІадоагІача шера Москве хургйолча Дерригдунен кагирхой XII фестивала кийчо ярпа дувзаленна хилар. Хьаьший автономни республика къахьегама коллективаш йолча хилара. Нохч - ГІалгІайчен комсомольски вахар, кагирхой гІулакхаш царна довзаро, шеко йоацаш, ВіашагІкхетара доакъашхошта керда дика уйлаш дегашка Іоссаергья, республико Іоаль кагирхошта къахьегамен интернациональни кхетам балара опыт Іомаергья.

ВіашагІкхийтача хинначаращта юкье лаосски оагІонгахьара бар: СНРМЛ ЦК секретарь, 2 декабра цІерагІча пионерски организаце председатель Бунтхави Колибрия, СНРМЛ ЦК член, подполковник Бунпхенг Вонгпхачан, СНРМЛ г. Вьентьяне комсомола комитета хьалхара секретарь Кхамндхонг Пханвонгса, СНРМЛ ЦК дунен халкъашта юкъерча отдела заведующе заместитель Бунхео Даралон, инарал - майор, парте, Іедалан - кортамукъален тІема ветеран Кео Луангсена, воккхагІвола лейтенант, ЛНДР къаман турпал Кхам Хом, лейтенант Лаоса Халкъа эскара ВВС тІема летчик Суттха, НРПЛ г. Паксан (Салбури яха провинци) комитета хьалхара секретарь Пхонсай.

Советски оагІонгахьара — НГІАССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. Х. Боков, КПСС Нохч - ГІалгІай обкома шоллагІа секретарь Д. Г. Завгаев, КПСС обкома бюро член, КПСС Грозненски горкома хьалхара секретарь Н. И. Семенов, ВЛКСМ ЦК Отдела заведующи А. Д. Усов, ВЛКСМ ЦК культура Отдела заведующи Ю. И. Боганъ, ВЛКСМ ЦК Отдела заведующе заместитель Л. А. Лососино, ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома хьалхара секретарь Г. Х. Эльмурзаев, СССР летчик - космонавт, Советски Союза Турпал подполковник Е. В. Хрунов, М. В. Фрунзе цІерагІча академе дешархо, майор, Советски Союза Турпал Р. С. Аушев, В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода воккхагІвола оператор Социалистически Къахьегама Турпал Н. И. Ведерников, Нохч-ГІалгІай гІишлошьяра управлене № 2 йолча гІишлон - монтажни управлене комплексни бригада бригадир, Социалистически Къахьегама Турпал, Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутат Ш. М. Хаджиев, республика общественноста а хІаьта цига советски лаоссии кагирхой доттагІален солидарностен І ВіашагІкхетаре дакъа лоацаш бола мехка бечa регионий кагирхой организацеш а викалаш.

Іимерза а дег тІарча безамца а чакхдаьлар тІаэцар.

СССР-ен ЛНДР-ен кагирхой віашагІкхетар торжественно діакъовлар

Чакхдаьлар шин мехка къонала цІей. Нохч-ГІалгІай ширача лаьттан тІа віашагІкхийтар кагирхой шин Союза — ВЛКСМ-ен Лаоса халкъа-революционни кагирхой Союзен викалаш. ВіашагІкхийттар дохаргдоаца доттагІал, юкъаре уйлаш дагардарен цІаькха а дІахьовлар духьа.

Берриге чакхдаьлар ВіашагІкхетар кагирхошта идейно - политически, къахьегамна кхетам балара проблемаех лаьца шин оагІорахьара семинар хилар, хьайифлар «ДоттагІал» яха фестивальни клуб, делегацей членаша дакъа лаьцар «Дуне эккхийтаргІертарий на де низ кхоачийтаргбац вай!» яхача тІема духьалара митинге, дерригача дунен тІарча кагирхошка даь кхайкхарал тІаийцар. Къахьегама десанташ хиннай, хІаьта цар дахьа яхча кагирхойи студентийи XII Дерригдунен фестивала чоте діачулургда...

...Театральнo - концертни зал. Сцена тІа боаллa сийлахьа хьаьший, советски лаоссии делегацей членаш, республикан г. Грозней кулгалхой. Царна юкъе — ВЛКСМ ЦК хьалхара секретарь В. М. Мишин, СНРМЛ ЦК хьалхарча секретара декхараш кхоачащдеш йола Тхонгвин Фомвихан, КПСС Нохч - ГІалгІай обкома хьалхара секретарь В. К. Фотеев, НГІАССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. Х. Боков, кхьыбараш.

Фанфараш ех. ВЛКСМ обкома хьалхарча секретара Г. Х. Эльмурзаева белгалдоахк ВіашагІкхетар коммунистически кагирхой болам дегІабоалабара, дунен халкъашта юкъера солидарность, дерригача дунен тІара машар чІоагІбара боккхача лоархІаме хилар. Советски Союза Коммунистически партен Лаоса Халкъа - революционни партен Центральни Комитеташка І ВіашагІкхетара доакъашхоша доъьийтача Писаьмо - Кхайкхаралла текст тІаэцарах массехк дош оал цо.

ВіашагІкхетаре дакъа лоацараша торжественно дош лу КПСС Центральни Комитетан НРПЛ Центральни Комитетан Ленински комсомолои Лаоса халкъа - революционни кагирхой Союзои машар бахьан долаш лоаттабу къовсам чІоагІбергхиларах, коммунизма гІулакх котдаккхар духьа хьинаре гІулакхаш чакхдоахаргдолгах. ВіашагІкхетаре дакъа лоацараша дунен кагирхойи студенташ тІахьийхар цар шоай мугІараш империализмана духьала чІоагІа машари социальни прогресси бахьан долаш доаттабеча къовсаме ккы а кхоталара.

Къамаьл де дош лу НРПЛ ЦК члена, СНРМЛ ЦК хьалхарча секретара декхараш кхоачащдеш йолча Тхонгвин Фомвихана. Новкъоста Фомвихана аьлар: ВіашагІкхетаро лаьрхІар — Лаосан СССР-ан юкъе вежарашка массе оагІорехьара цхьана леладу гІулакхаш діахо шердеш чІоагІдалар, — кхоачашхиннад. Йоккха политическа событи хилар цунах кагирхой вахаре, цо новкъостал дергда вай мехкий кагий нахи мехкарийи кхы а чІоагІагІа кхотабара.

Къамаьл ду ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара В. М. Мишина. Цо йоах, ВЛКСМ-ан СНРМЛ-ан юкъера бувзамаш — из шин мехка контактий цхьа дакъа да, І ВіашагІкхетаро дикка дакъа юкъехьу КПСС XXVI съездеи НРПЛ III съездеи оттадаь декхараш кхоачашдара.

СССР-ен ЛНДР-ан кагирхой доттагІален солидарностен І ВіашагІкхетар діакъовлар хьанкхайналу.

Советски Союзен Лаосен гимнаш ех.

Цул тІехьагІа советски лаосскии делегацеша доккха концерт оттадир.

Партийни организацешка—отчеташи хоржамаши

ЧӀОАГӀБЕ ТӀАХЬОЖАМ

Уккх шера партийни организацешка отчетно - хоржамий собранеш юртбоахамашкара балхаш эггара чоалхане долча хана нийсъеннай: ялатий кьувкъам чубераабар, хьайбашта доакъар кийчдар, пятилетка тӀеххьарча шера хургболча хьувкъана лард йоллар — уж дерригаш а тӀехьатетта йиш йоацаш, дӀенхаштта чехкдала дезаш гӀулакхаш да.

ХӀаьта верттердар юртбоахама продукташ ялара планаши социалистически декхараши толамца кхоачашдар да.

Цу балха кхоачаш ца дулуш дисарашта, цу юкъе хиннача кхоачамбоацарашта, уж ца хилийтара де дезараш коммунистий уйла тӀаерзаеш яр «Алханчуртский» совхоза управленчески цехови парторганизаце секретара Т. Х. Цурова отчетни доклад.

Управленчески цехови парторганизаце КПСС 15 члени 1 кандидата ва. Уж берригаш а лакхера образовани йолаш бола совхоза кулгалхой специалисташ ба. Парткома 9 членах 5 уккхаза латт учёте. Эггара дикагӀа болх беш а кхычарна шийгара хьонхам луш а хила езаш я ер цехови парторганизаци.

Цхьаболча коммунистий — кулгалхой дисциплина лоха хиларах, отделеней управляющешен агрономашен балха тӀахьожам мела лоаттабарах критика еш дог лазаш дийцар собране къамьлаш даьча совхоза парткома секретара Точиев Мухьмада, совхоза директора Чумаков Мухьмада.

— Пачхьалкхенна шурен дулхи дӀадалара план кхоачашъяьлае а, — аьлар нов. Точиева, — 14 бежаний 106 хьакхен къе далийтад совхоза кертерча зоотехника Яндиевий керттерча ветеринарни лоро Измайловей. Цхьакхза, бахьан а доацаш тахан собранё цабоагӀаш а Ӏийнаб уж. Ка болча ялатий хьувкъам юкъера лаьрхӀача гектара тӀара 17,2 центнер ба. Отделеней агрономаша Чапанов Абукара, Вадедов Бекхана, Накостхоев Салмана ялат чуэцача хана болх цӀена байтара боаггӀача борзаме тӀахьожам лоаттабаьбаларе хьувкъам кхы а лакхагӀа хила тарлора...

— «Ачалуки», яхев СССР Конституце цӀерагӀен совхозаш «Алханчуртский» совхозах хьатеха дукха ха яц, — аьлар нов. Чумакова. — Цхьабакъда, дикки хӀамаш карагӀдаьннад совхоза коллективана цу лоацача юкъа. ХӀаьта де дезараш кхы а дукхагӀа да. ХьатӀакхоачаш латт совхоза генараши хьажкӀаши чуаш ха. ХӀанззехьа а царех настӀа болабеннаб юртара кулга цӀена боаца нах. Кхаш лорадара гӀулакх чӀоагӀде деза вай.

Юртара бахархой юкъарча гӀулакхашта оарцагӀа бахара коммунисташи депутаташи тӀахьелаш дар юртсовета исполкома председатела Н. В. Лазоваяс даь къамаьл.

Коммунисташ сагота хила боагӀаш яр доклада тӀа хинна анализ а. Кхоабача хьайбашта деннеи бийсанеи дулха доазл тӀакхетара план 45 процент мара кхоачашъяьлац, хӀаьта хьайбашта дуадаь доакъар плахах лаьрхӀа хиннарел дукха а дукхагӀа да.

Докладчика белгалдаьккхар уккх шера ха бола ялаташ чуэцача юкххьанца кхоачамбоацараш нийсденна дале а, хьалхарча шерашка хиннача дикагӀа вӀаштӀехьдаьккха а чакхдаьнна а хилар. Ялат чуэцача дика хьонхамаш гойтар совхоза гӀоргбаьннача комбайнераша Киев Зяудана, Костоев Султана, Цечоев Хьусена, Гулиев Висангире, Кононенко Ивана, Цечоев Ӏаддал-Мажида.

Кхашка болх беча механизатораштта чамбола кхача хилийтара, доагӀачоа ханнахьа ахчан совгӀаташ дӀадалара дика йоакхо йир совхоза кулгалхоша. Цхьабакъда, лаьтташ оахача хана, фу дӀадувча хана, удобренеши гербицидаши тоалаш, чуэцача хана — дерригача балхашта отделеней агрономашен бригадирашен цӀенхаштта тӀахьожам лоаттабаьбаларе хьувкъам кхы а лакхагӀа хургбар.

Из иштта хилара тешал ду механизатораша Ахриев Мурада, Гулиев Мовле, кхычар. Цар йоах:

— Ялат чуэцача хана парткомера, халкъа тӀахьожама комитетера, горкомера, редакцешкара рейдови бригадаши итташ «контролераши», хул тхона. Лаьтта оахача хана, ялат дӀадувча хана саг аьттехьа вегӀаш е тхо йиаь дий, яиза дий а хац, тхона доагор, технически новкъостал эший къажаш. «Оалаш аьнкар, оардаш кораданде», — хьажд эвй даьша. Ялат чуэцача хана саина массане а механизаторий йоакко еш хилча, балха лоархӀамаш (учет) тӀахьожами лерттӀа вӀаштӀехьбаьккхача лаьтта оахачеи ялаташ дӀадувчеи хана доагор кходарах, болх дика барах доагӀа совгӀаташ, ялат чуэцача хана саина, ханнахьа дӀателлаш хилча — хьувкъам къаьстта лакхагӀа хургбар...

Иштта я кадрови механизаторий уйлаш. Уж цайса а я, сона хетачох.

ХӀаьта хӀанз — гуракьа дийвача ялатий хьувкъам 76,3 процент мара бац. Пачхьалкхенна гуракьа дӀадийна ялат дӀадалара план 2800 тонн йолча, дӀеннай 2112 тонн. Гуракь а бӀаьсти а дӀадувча ялатех пачхьалкхенна дӀадала деза ялат 4300 тонн да. ХьажкӀех кхоачашъе лерхӀ совхозо ца план.

Совхозерча специалисташа - агрономаша хьадувшар баккъ хуле, иомсаш лелаераша дикача хьувкъамца дог гӀоздакка мегаш да уккх шера. ХӀанззехьа а цӀераш йоах пар толашагӀа болча комсаш лелаерий Баркинхоева Тайхьанта, Албакова Тамарай, Султыгова Ӏайшета, Мутиева Зояй, кхычар.

Докладчика а собране къамьлаш даьраша а юртбоахама техникеи автотранспорти болх эсала беш хилар белгалдаьккхар: цхьан условни трактора 598 условни гектар е езача 307 гектар мара яьац. Цудухьа ханнахьа чакх ца доалаш тӀехьадувл де деза балхаш.

ХӀаьта автотранспорто дӀадахача ах шера 30 эзар сома зе даьд совхоза. Планах 33 процент хила дезача 20 процент мара дац пайда беш лелар. ХӀаьта цхьа тонно-километрах планах 164 грамм мара ца йоагӀача 266 грамм бензин доагадаьд. Совхоза а Малгобекски РАПО а экономисташа цӀенхаштта анализ а яь цун бахьанаш кьагучадала а техника болх тоабара къамаьлаш белгалдаха а деза,

Шу чакхдаьча совхоза хинна ва лархӀа-м аттагӀа да царна. Цхьабакъда, хина дале, а боахама зе хургдоаца оагӀув хӀанзае лехача дикагӀа-м дар.

Дукха кхоачамбоацараш белгалдаьхар докладчико а собране къамаьлаш даьча коммуниста а цехови партийни организаце коллективе беча идейно - политически балхацара. Масала, политически а экономически а дешара системе лаьрхӀача хана занятеш ца хулаш дешаш бараш, шоаш занятешка кийчца балараш совгӀа, вӀалла цу занятешка хьа ца ухаш моттигаш хиннай. Царех ба Льянов Султан, Хасиев Мухьмад, Эльжаркиев Рубен, Цечоев Болатхан. Атеистически темех геттара кӀезига лекцеш йийнай, къамаьлаш кӀезига хиннад коллективе. Бригадашка, совхоза производственни участкашка ханнахьа оргаляхац гойтара агитаци.

Партгруппашка, цехови парторганизацешка геттара кӀезига хул парте горкома болхлой. Уккх отчетни хоржама собране а вайар цхьакхха а горкома болхло: «Собрани чакхъяьннай, иззал коммуниста къамаьлаш дир, предложенеш, критически замечанеш йир» — аьнна доам хилча долла хӀама кхоачашхинларг лерхӀ парте горкома оргодаво. Лоаццаш аьлча, кхьхато кхоачашду деррига а.

Лакхе йийца кхо совхоз вӀашагӀкхеташ, кхаь Ачалккерен Кердача Редантерси юртасоветаши школаши шоай нагирхой а комсомольски организацеш а тӀехьа хьалхийтай «Алханчуртский» совхозах. Партийни организаце, коммунисташа нагирхошта — комсомольцашта малагӀа гӀо-новкъостал ду, цар белха кулгал мишта ду? — аьнна уж цкъа хьоабаь дош аланзар е докладчика а е къамаьлаш даьча коммунисташа а.

Уж деррига кхоачамбоацараш дӀа а даьха коммунистий, болхлой уйлаш бе боагӀаш бола мах бергба, аьнна хет цехови парторганизацен совхоза парткомон.

Собране цехерча парторганизаце секретаралла юха а Цуров Тухан хержар.

Н. БАРАХОЕВ,
тха штата воаца корреспондент.

Наурски района «Плодопитомнический» совхозе бахадараш кхедеш Буракова Лидикаи Грошечкина Александраси къахьега дика ха я. Цхьа ди дӀадахийтац цар шоайе балха норма кхоачам ца еш. Яхье хьалхалеттам хьабоагӀаш бола болхлой коммунистически къахьегама ударникаш ба. Уж белгалбаьхаб сийлен грамоташ ахчан премешца.

СУРТА ТӀА: «Плодопитомнический» совхоза хьалхалетта болхлой Л. Буракова, А. Грошечкина.

Д. ТОХТОРОВА сурт.

НАХА ДЕГА ГӀОЗАЛЕ ЕШ

Масала а шоай дегкарай вӀена кхоачашдеш, заказчикаш безаме тӀа а эцаш, царна культурно гӀулакх деш бола хӀамаш тега мастераш, барзкъаш доахараш кӀезига бац «Чечингшвейбыт» производственни объединена чудоагӀача модай ЦӀагӀа къахьегаш. Царна юкъе а къаьстта чӀоагӀа сий деш я барзкъаш доахар Эзаиева Ибраьхӏима Мадина.

— Тха коллективе эггара дикагӀа лоархӀача производственницех ца я Мадина, — аьлар модай ЦӀен заведующе Адиева Лида Магомедовнас. ХӀара дийнахьа дукха заказаш ду цунга балача наха, из тамаш а яц, хӀана аьлча, цо хьа а даимха тийга барзкъа цхьаника тайна даиха гӀалат доацаш ховеи тӀадийхача тоании хул. Цудухьа дегара дегта дукхагӀа хул Мадинайга заказаш деш бола нах.

Иштта дестаеш йола барзкъаш доахар къахьегаш йолча цехе вахар со дукха юкъ ялалехьа. Хьатара, йиза, безаме юкъ йолча Мадинайга шоашта малагӀча фасонах барзкъа тийгача бакъахьа хургдартеш яха хаттараш деш, цуна гонахьа леттаи пхи-ялх зӀамсаг вар. Керда аьннача фасонех дола барзкъаш царна довзийташ шийна бе доаллача журнала листаш хьалуст Эзаиевас. Ше йолча баьхкача заказчикех хӀаранена новкъостал ду цо цунга дикагӀа торгдолча барзкъан йола фасон хьакъоастае.

— Тха балха тӀа чӀоагӀа лоархӀаме да заказчикаш безаме тӀаэцар, царца Ӏимерза хилар, йиллача ханен дикен барзкъа тийга даиккар, — йоах бригадира Оргиян Антонина Григорьевнас. — Уж дика мел йола оамалаш шийх йоахкаш я тха Мадина.

Тиъаь пхиь шу дизад цу професех цо болх бу. Юххьанца хӀамаш тега мастер йолаш болх беш хилар из. Цу хана хьаьнала къахьегаш хиларал совгӀа, производствах дог лазаш а организаторски дика гӀулакхаш доахаш из хилар а сийра кулгалхоша. Цудухьа объединене [illegible] тӀехьаьосаш йолча бригадана керте оттайяр. Бригада эггара дикагӀа лоархӀаш болча болхлоех кӀогӀортолга а еш, шийна коллектива болх тоабе йолаелар Мадина. Къахьегамен производственни дисциплина телхаерашца, балха юстара лӀтта безам барашца цӀенхаштта къовсам лоаттабе йолаелар керда ела бригадир. ТӀаккха уж саина бараш шоашта цун коллективе моттиг йоацкага а хайна балхара дӀебахар. Цу тӀа гӀолла болх телха а гӀулакх нийсдалалзар. Дукха юкъ ялалехьа хьалхалеттарашта юкъе йоалаш юаца йолаелар Мадинай коллектив.

Цу тӀа а сецанзар из. Барзкъаш доахарий курсаш чакх а яьха, кердача професех болх бе йолаелар.

Объединене эггара дикагӀа лоархӀаш йола нагирхой хьехамча я Ибраьхӏима Мадина. Ше дукхача шерашка Ӏоаьь опыт дог раьза долаш дӀа а йовзийташ, цо хьалхехебаь хӀамаш тега мастераш, барзкъаш доахараш итташ ба. ХӀанз царех дукхагӀбараш нагирхой хьехамчаш а белаш хьинаре къахьегаш ба. Иштташарех ба барзкъаш доахараш Долакова Хьанифа, Пазирова Марха, Фаргиева Марет, Цечоева Хьава, Ужахова Рая, хӀанз цо Ӏомаеш а балхах тӀехдикка кхеташ йоагӀаш а я Кутузова Зина. Къоначо болхлоишта юкъе дукха кхетама болх бу Мадинас шоай професси царна езайолийтар, карадаьца къахьегамо пахьах цар дог эккхар ахераш. Цу лостамагӀа а дика кхайоалаш къахьегаш хьайоагӀа из.

Пятилетка задани ханал ах шу хьалха кхоачашъяра эггара хьалхарчарца инициативе дӀайолаьрех я Мадина. Цун дени чӀоагӀа хиннад. Цхьаннкха смена дӀаяхийтац цо шийна норма 120—130 процент кхоачаш ца еш. Цудухьа тоъал ха я из тӀадоагӀача шера чотагӀа къахьегаш йола.

Наьха хьашташ дика кхоачаш а деш, хьайба кхаьйкарал совгӀа, хьинаре даьъа лоац цо юкъарча балха тӀа а. Из хержа хиннай Ленински районсоветей Грозненски горсоветей депутаталла. Балкара ялча хӀанз а каст-каста из то йиш я шоай коллективана тӀачӀоагӀъяьча участке пхьарсах цӀе оиг а хьоарчадаь лелаш. Общественни порядок телхаераш лира къовсам лоаттабу цо шийн новкъосташца яхьана.

Юкъарча балха тӀа дизза вакъа а лоацеш, хьинаре къахьегаш йолча Мадинайна дукха совгӀаташ тийнал. Цунах яьй нийслагӀча, иттлагӀча, цхьайтталагӀча пятилетки ударник, къахьегама ветеран, коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цӀераш еннай цунна. Мадинай накха тӀа лепаш я «За доблестный труд» яха медаль, «Социалистически яхье котъалнарг» яха массех сийлен знак. Еррига коллектива даькъа доал парех, ахаш дуц из. Ца хоеш дар хьакьеха, массаьо дола гӀо де лаъла латташ новкъостий ца хинча сона фу нийсагӀдаргдар, аьа уйлаш йолаш я из. Иштта йолча Мадинай сий ду массане а.

В. КОСТОЕВ.

СУРТА ТӀА: барзкъаш доахар М. Эзиева.

Н. ПЛИЕВА сурт.

Моттигерча промышленноста—50 шу

ДОККХИЙ ХУВЦАМАШ

50 шу хьалха, 1934 шера ВЦИК-о сецам а беь вай моттигерча хьалхий моттигерча промышленность.

Нохч - ГӀалгӀайчен моттигера промышленность хьахиннай «Красная кувалда» яха завод, Весоремзавод, Химзавод, кертерча даькъе етта юкрпшш еш хинна 6 райпромкомбинат саина йолча кустарни производствай лаьрда тӀа.

Республикий хӀанзара моттигера промышленность чоалхаме, дукха отраслеш йолаш доля халкъа боахаман дакъа да, боккха бе цун экономически социальни лоархӀам. Йоккхача индустрена вӀенхаштта новкъостал ду цо халкъа эшача товарашца бахача наха кхоачам бара гӀулакха. Меатпрома кертера ник — вай республика рынок дукхагӀа хоаттача товарашца Ӏалашъяр, балхаш тӀа боаца беха нах общественни производствана юкъеозар, моттигерча бейлалах, материалех, тайп-тайпарча отходех пайда эцар.

1974 шера эргаяьхар министерства предприятеш. ДӀаяхача нагийча райпромкомбинатий, «Художник» яхача фабрика, столярни хӀамаш еча завода, специализировании швейно - ткацки объединене лаьрда тӀа хьайир художественни промыслай Производственни объединения производственни текстильно - галантерейни объединени. Иштта министерства дӀачуяхар Нохч - ГӀалгӀай химзавод, «Дружба» яха картонажни фабрика, «Металлист» яха завод.

Яьча эргалонаша йиш хилийтар предприятешта отраслеви достам бала, производства технически боарам лакхбе, ерригача производственни звеньашта кулгал чӀоагӀагӀа де, арахецача продукцена тӀахьожам дикагӀа лоаттабе. Йолаш йолча производственни мощностех [illegible] эффективнегӀа пайда эца, прогрессивни технологи юкъейоалае, технологически процессашта [illegible] заци е. Х-ча пятилетке хьаь хӀамаш 1975 шерака нийсйича 11,8 процент дукхагӀа хилар. Цу шерашка эксплуатаце дӀаелар Чаьчана-Ойлара лаьреш ду цех. ПТГО № 1 йолча ткацки филиале хьакъй тхи хьувза производство, эксплуатаце дӀаеннай Дубай-Юртара художественни керамика фабрика.

XI пятилетка юкъ шера товарни продукце объем 27,5 процент лакхъеннай, планал совгӀа хьадаьд 8535 эзар сома мехка халкъа эша товараш. Тха системе къаьстта уйла тӀайохкийт ассортимент товараш кердахарах. 5 промышленни предприяте продукце дикал лакха лоаттабра оттанча комплексни системо [illegible] диккитай дикалта дикалла дикагӀча категорех йола продукци дикал тӀех йола товараш арахеца. Пачхьалкхен дикали Знак йолаш арахецача халкъа эшача товараша дерригача товараш дӀахоаца дакъа 5,2 процент да, «Н» индекс ярш — 9,8 процент.

Халкъа эша товараш дукхагӀа хьадаран цар технически боарам тоабаран гӀо ду Сийлахь - боккхача Даймехка тӀем тӀа советски халкъо котало яьккха 40 шу дизаран стахановски болама 50 шу дизаран хетаьь социалистически яхь моттигерча промышленносте шерра яьяро. Министерства предприятешка къахьегаш ба 1500 совгӀа коммунистически къахьегама ударникаш.

Доккхий хӀамаш тхоашта карагӀдувларах тхо декхарийла да эггара хьалха производстве хьалхалаттарашта. Царех я Производственни текстильно - галантерейни объединене раскройни участка комплектовщица - подготовитель Н. Ахмадова, цу объединене Урус - Мартановски филиала швея З. Исраилова, художественни промыслай Производственни объединене станочник А. Хабилов, Производственни прядильно - ткацки объединене красильщица М. Буденная, «Металлист» яхача завода слесарь А. Гусаров, цӀагӀарча къахьегара йолча Комбината вязальщица А. Эдельбиева, «Дружба» яхача картонажни фабрика склейщик А. Богашев, Нохч-ГӀалгӀай химзавода цинкобелильни производства аппаратчик В. Висаев.

Дукхача коллективаша къахьегама толамаш даьхад къахьегам вӀаштӀехьбаккхаран цуна стимулировани ярен бригадни форма дегӀайоалаяр бахьан долаш. Министерства предприятешкеи объединенешкеи болх беш я 1446 саг юкъайолаш йола 110 совгӀа керда, тайпа бригадаш. Къахьегам вӀаштӀехьбоаккхача бригадни формо йиш хулийт нах мукъабеха, хӀаьта из тхона Ӏалаьмате чӀоагӀа лоархӀаме да.

ЧӀоагӀагӀа хотташ дола товараш дукхагӀа арахеца йиш хулийтача моттигерча промышленноста гӀулакхий керттерча достамех цаӀ — бийдалеи материалий моттигера ресурсаш, производства отходаш ма котта дукхагӀа производстве чуояр. Алхха хьалхарча ах шера моттигерча бийдалехи производственни отходехи хьадаьд 3 миллион совгӀача сома мехка халкъа эша товараш. ДегӀаьхара теми дӀадахача шерашца нийсйича 110 процент хилар. Еррига арахецача продукцех 18,0 процент дӀалоац производства отходехи моттигерча бийдалахи хьаьча продукце.

Производство дӀахо дегӀайоалаяра керттера хьал — къахьегама оасарле халдинза лакхъяр. Керда техникеи прогрессивни технологеи юкъейоалаяр, производственни процессашта механизаци яр, къахьегама бригадни формаш юкъейоалаяр бахьан долаш къахьегама оасарле лакхъяра план 105,0 процент кхоачашъяьй министерстве гӀолла. ДегӀаахаре теми дӀадахача шерашца нийсйича 109 процент я.

Шоай юбилейна дикача толамашца наькъболх моттигерча промышленноста [illegible] къахьегамхой. ДӀахоре тха декхар да хӀара денна хоатташ долча тӀехдикача тайп-тайпарча товарашца республика баха нах шортта Ӏалашбар.

С. МАГОМАДОВ,
Нохч - ГӀалгӀай АССР моттигерча промышленноста министр.

БАЛХАХ КХЕТАШ ВА

«Грознефтеоргсинтез» производственни объединене эггара хьалагӀчех бахктохкамегӀчех участкех цаӀ лоархӀача центральни приборо-ремонтни мастерске болх беш ва С. Евлоев. Цо ремонт яь индикатораш, элегомераш, планиметраш, кхы дукхача тайпех ярш цхьанкха тайпа деккха гӀалат доацаш тӀехдика хул. Из дулургдолаш дац йоккха опыт, декха гоеъал, тӀехдика знанеш боацаш волча сага. Уж деррига дика гӀулакхаш шийга доахкаш ва бригадир Евлоев Султан. Шийна болх чӀоагӀа безаш кхынунца из хуцергбоацаш ва из.

ХӀанзчул 23 шу хьалха балха вера Султан центральни приборо-ремонтни мастерске. Советски Эскаре ше гӀулакх даь ваьннечул тӀехьагӀа манометрически участка слесара ученик а волаш дӀабоабир цо шийна къахьегамо некъ. ЧӀоагӀа аьттув болаш дӀаболабир цо из, хӀана аьлча, цун хьалхар хьехамча хилар шийна балхах тӀехдика кхетаж вола, цӀена дог дола коммунист, слесарь В. Бронников. Шийна опыт, дикагӀйола балха методеш дог раьза долаш дӀайоаьзийтар цо къоначо болхлочоа. Цхьабакъда, хьехамче цкъа шийга хьаьнар шозлагӀа ала ца дезаш хьацар ше кералеьца болз боазара чӀоагӀа тӀаккхувш волча вӀамсага. Лоаццача хана слесара гоезал карагӀзаь цо толеме карагӀазю токара, фрезеровщика гоезалеш.

Василий Ивановича хьалхехьа болхлой тахан баккьа дика производственникаш а лоархӀаш, цхьинара къахьегаш ба мастерске. Царех цаӀ ва лакхагӀча разрида слесарь С. Евлоев а. ХӀанз из ше нагирхой дикагӀйола хьехамча лоархӀаш ва. Царех дукхаберш квалифицированни болхлой а болаш къахьегаш ба. Иштташарех ба слесараш В. Лазарев, В. Исайкин, С. Керимов. ТӀеххьарча уккх шера Грозненски нехктамта институт чекхьяьккхай, бригадирий Совета член хилар, производстве йоккха опыт Ӏоаьр чӀоагӀа накъадоал С. Евлоевна балха тӀа.

Бригада доккха дакъа юкъедехкуш еррича мастерска коллективо доахача толамашта юкъа. Цу бригада болхлоша ойчныю кхыча участкашта запасни оатхалеш, кхыйола продукци. Дукха ха йоацаш Н. Анисимова цӀерагӀча Новогрозненски мехидаьтта чекхдоахача завода болх бе йолийта ЛЧ-24 яха установка, шийна хаинахьа эксплуатаце дӀайилийтара лоаттабьча къовсаме а доккха дакъа юкъедихьар бригада ремонтникаша.

Цхьанкха смена дӀахийтац бригада коллективо шийна норма 110—115 процент кхоачаш ца еш. Иштта толамаш даьв цун вӀаштӀехьдоал болхлошта юкъера социалистически яхь кхетамца вӀаштӀехьъяккхарах, хӀеране къахьегамо йоацача дакъа коэффициентага хьежна болхлошта алапи а ахчан премиги а тергйола керда форма балха юкъейоалеярах. Керттердар да ремонтникий коллектив баргӀцьоагӀо йолаш хилар. Къахьегама дисциплина телхаяр саина дола гӀулакх цӀендаь дӀадаьлехад уккхаза, шешийна балха тӀара хӀеране бахктохкам вӀйбеь. Цу гӀулакхага уж бахьаб бригада кулгалхочо.

Нийса хургдацар Евлоев Султане башха-дика производственник ва аьнна лоаца характеристика енна сецача, ма хетта дика кхетам луш, къахьегара тӀера болаш хьалхехбу цо шийна дазал а. Дикь бер да цун. ЙоккхагӀйола йиь Фатима шийна да Султан къахьегаш волча Центральни приборо-ремонтни мастерске балха эхатай. Кхо шу да из уккхаза къахьегаш йола. Ше болх бераш йолабе Грозненски мехкдаьтта институте дешаш дӀаэттай из, мастерске комсомольцашта шоай вожаки хержай Фатима.

Мел чӀоагӀа балха тӀа кӀийдачана, цӀенарех тасса йиша Султане спорт. Хаддеъча из декъа лоацаш хул футболах, истола тӀерча теннисах, городках лоацаш чемпӀоанча хьаьшка. Тхьо сӀу совгӀа ва шийна городках йолча спорте цо дегӀъа доаца. Дукха ха йоацаш цу спортах хиннача республикански яхьа кхоаллагӀа моттиг яккхарах шоай бригадир даькъала вуцаш лоацаш дахьар цуна болхлоша. Цу масало къаьгга хьаьбокх «Спорт» а къахьегам а вӀаши улув детта яха дешаш Султана дизза кхоачашдеш хилар.

Иштта къахьегаш, юкъарча балха тӀеи спортеи дизза дакъа лоацаш волча коммуниста приборо-ремонтни мастерске эггара хьалхарча коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цӀи еннай. Бригадира Евлоев Султана дениа лакха лоаттаду болхлочунн сий.

З. АЮБОВ.

Мишта кхоачашду декхараш

ЯККХАНЗА ЯРГЙОАЦА УРХЕ

ДӀадахача шера хӀара кхоабача Ӏаттагара 2314 килограмм шура яьккхар Сунженски района XX партсъезда цӀерагӀча колхоза хьайбаш лелладераша. Из района гӀолла яьккхачунца нийсйича 337 килограмм е 17 процент дукхагӀа я. Республика боахамашта юкъе а дикагӀчарех лоархӀаш я из колхоз.

Мишта боаккхабеннаб колхоз кхоша из толам? Колхоза правлене вӀаштӀехьдаьккхар шоай хьайбашта шортта моашен гӀожен доакъар Ӏалашде. ЛаьрхӀа хьакъоастадир дукхеи хьаьнеи доакъар луш йола культураш хьаьлккера эшаш дола лаьтта. Цу тӀа хьалкхею люцерна, рапс, хьажкӀаш, вӀашагӀъебаь кениц горохи, кхы баьцаш. Царех дика доакъар кийчдара кхз болча техникаи йоккха балха опыт йолча механизаторехи отряд вӀашагӀъеллай.

Доакъар Ӏалашдара колхоза правлене, партийни профсоюзни комитеташа ца йоагӀаре йоакхо ярах продукташ дукхагӀа а йоахаш шоай хьайбаш дика кхаберал совгӀа, колхозо дӀадахача Ӏай доакъар а денна доккха новкъостал даьд воча хьале нийсденнача цхьадолча кхыча боахамашта а.

Цул совгӀа, шура алсамъяккха вӀаштӀехьдаьнниц № 2 йолча ферме цхьайтталагӀа пятилетка дӀайолалуш деташ долча доахана лаьрхӀа комплекс хьатъярах а. Таханарча дийнахьа бетташ 774 етт а болаш цкъа эзар гаргга бежна да цига кхоабаш. Доярка, скотника, комплекса гӀулакхдеш болча болхлоша, зооветеринарни специалисташа безамеи хьинар айденнеи къахьегаргдолла хьалаш долаш да цига.

Иштта, Пернова Валентина заведующа а йолаш хӀара дийнахьа болх беш я цӀе уголок. Цига я телевизор, радиоприемник, пианино, центральни а республикански а газеташ, журналаш. КӀаьдешна болхло Ӏовниза а салаӀа а йиш йолаш лаьрхӀа менеш а оттадаь кийчдаь цӀенош да. Столови а я цига Войстрик Зинаида Петровнас чаме дааргаш а кийчдеш. Дояркаш балха дӀа-юха кхувл автобусашца.

Лакха да ала йиш я доярках доаха алапеш а. Масала, цу комплексе эггара дикагӀа болх беш йолча Ткаличева Ульяна Федоровнас уккх шера ворхӀ бетта 2101 сом алапи ийцад, шийна планех лаьрхӀа а еш къахьегача Акуева Азас цу юкъа 1653 сом ийцад е хӀара бетта 236 сом. Иштта дика алапеш вӀаьшъ комплексе дояркаша дӀадахача шера а. Цига саьна №№ 1, 3 йолча фермашка а дахь дезоача тайпара моральни материальни хьалаш вӀаштӀехьдаьха хиларах дӀадахача шера аьттув баьннаб колхозе гӀоллий хӀара Ӏаттагара иззал шура яьккха.

Советски наьха оамалашта дац карагӀдаьнначох кхачам а хиниа сатийнд Ӏеш. Продукци дукхагӀа йоаккхаргӀола керда торонаш а лехаш шоай уйлаш гӀулакхйоши тӀадерзаду цар керда толамаш дахаре, мехка Кхачан програмни кхоачашъеча ха могта доккхагӀа дакъа юкъедахьара.

Карарча шера хӀара кхоабача Ӏаттагара 2500 килограмм шура яьккха декхар тӀийцад XX партсъезда колхоза хьайбаш лелладераша а.

Мишта кхоачашду колхозо шоай декхар? ДӀабахача бархӀ бетта 2317 тонн шура еххай цар пачхьалкхенга. ПланагӀа йохна йоагӀар 2210 тонн йолаш. Соахка цу юкъа ехкаяр 2262 тонн. Толаме кхоачашъю дулх дохкара план а. Из дехкад 336 тонн, планагӀа йохка доагӀар 220 тонн долаш. Гуш да карарча шера пачхьалкхенга хьайбай продукташ йохкара планаш ханал хьалха кхоачашъе колхозхой торо йолаш хилар.

Мишта кхоачашду боахама хьайбаш лелладераша уккх шера шоаш тӀаийца хӀара Ӏаттагара 2500 килограмм шура яккхара декхар? Халахете а, из кхоачаш ца дар хьерам болаш да. Шоай торонехи кхоачамехи бизза тайпа эцац колхоза хьайбаш лелладераша. Из бахьан долаш уккх шера комплексе кхоабаш долча доахнагара хьайоавкха шура дикка кӀезагӀа я. Нагахьа саина дӀадахача шера ворхӀ бетта хӀара Ӏаттагара 1555 килограмм яьккха яле цу юкъа уккх шера яьккхар 1388 килограмм мара яц. БӀарча колхоза хьайбанча карарча шера 1 сентябрь хьатӀотташ яьккха шура а 1983 шера цу юкъа яьккхачунца нийсйича 23 килограмм кӀезигагӀа я.

Цул совгӀа, 1983 шера хьалхарча ах бетта 100 Ӏатта тӀехьа 43 Ӏаса хиннадале, уккх шера цу юкъе хинараш 36 мара дац, шера планагӀа хила доагӀараш 82 Ӏаса долаш. Цу факто хьокх карарча шера Ӏахара даса доахан дукхагӀа хилар. Из хӀама нийсденнад зооветеринарни специалисташ шоай балха юкъе кхоачамбоацараш нийсдалийтарах. Лоацца аьлча, моттигаш хиннай доахан ост дукхаш, керт тӀа чакхдаьхадац искусственни осеменени елга. Республике дукха боахамаш да хӀара 100 Ӏатта тӀехьа 85—90 а кхы дукхагӀа а Ӏаьсий хьалкхедеш.

Фу бахьанеш да уккх шера комплексе хӀара Ӏаттагара 167 килограмм шура кӀезигагӀа яккхар? Уж дукха дац. Керттердарех да дояркаш тоъаш ца хилар. Уж дукха хувцалу хьайбеши балхара дӀаухаши. Къаьстта кӀезигагӀа хул цар деттаи долча доахангара хьайоаккха шура. Итт доярка эшаш я комплекс. Тоъаш бац уж №№ 1, 3 йолча фермашка а. Еррига эшараш 25 доярка я. Уж ца тоъарах а подмени доярках ца хиларах а болаш бараша болх бу цхьаикха саьӀара ди а доацаш.

— Цхьадолча дийнахьа пхи-кхаь группера доахан дуе детта саг воацаш. Уж детта дезаш хул тӀачӀоагӀдаь шоай доахан долаш бола дояркаш. ХӀаьта цар еррига шура хьа а яккхац, — аьлар са къамаьл хиннача колхоза толашагӀа йолча доярка Ткаличева Ульяна Федоровнас. — 1972—1973 шерашка механически деттар оаза доахан, дояркаш а тоъар гӀулакх дика дӀа а додар. ХӀанз доахан дийттачул тӀехьагӀа кхай тӀа а даха доагъара свенлаш хьайха езаш а хул тхо...

Цу комплексе доахан механически деттаяга вӀаштӀехьдаьккха хила дезаш дар. Колхоза керттерча инженера Волотов Иван Ивановича яхачох, АД-100А яхаш йола доахан детташ йола комплект монтаж а яь комплексе йолаш я. Цул совгӀа, кхы цхьанкха УДС-3 яхар а складе дӀайилла уллаш я. Уж шин комплект дӀайолаялийтача бахь бӀаь етт механически бетта йиш йолаш хургья колхоз.

Хьагуча суртах уж эшаш бола дояркаш корабоагӀаргба аьнна ала йиш йолаш дац цигара гӀулакх. Из колхоза йолча станице «Ассинская» яхаш баьцадеараш соми ккебеш йола совхоза консервни заводе я. Цига болх беш барех дукхагӀбараш а кхалнах ба. Цудухьа догдоахилга а яц колхоза мел эша дояркаш хургъялар.

— Комплексера доахан механически деттаргдолаш болх вӀаштӀехьа ца боаккхе кхы де хӀама долаш дац тхо, — йоах колхоза керттерча зоотехника Гребенюк Нина Николаевнас.

ТӀаккха фуд цига эшар? Цхьаккха а хӀама дац, колхоза председатель Ирхалевская Роза Алексеевна цу гӀулакха дика доархӀаеш ца хилар мара.

— Механически деттаре геттара хала Ӏомаде деза доахан, — йоах цо.

Бакъ лув председатель. Дика гӀулакх цӀаккха а атта кхоачашдулалуш хиннадац. Цкъа яккха езаш йола урхе хьалхе а яьккхача банъяхьа кургъяр. ТӀаккха хӀанз дояркаш ца тоъаш лелаеш йола хало а лелае езаргъяцар, хьайоаккхаш йола шура а тӀетӀа дукхагӀа хургъяр.

Уккх шера комплексе шура кӀезигагӀа йоаккх дояркашта юкъе социалистически яхь ма йоаггӀара вӀаштӀехьа ца яккхарах а. Из иштта хилар хьахьокх уккх факто.

Январь - апрель бетташка хӀара етт ди массаза дала дояркаша баьча балха итог а йий, социалистически яхье хьалхабаьшарашта, торжественни хьале баркал а аьле, ахчан премеш телаш хиннай. Шоайла яхье а баьна, къахьегаш хиннаб дояркаш. Дикка дукхагӀа хиннай царех хӀеране хьайоаккха шура а. Уккх шера май бетта денз социалистически яхьа итогаш яьц цхьаккха саго. Лоацца аьлча, комплекса а кхыча фермай а болхлоша хьинар айденна къахьегаргдола моральни материальни хьалаш хилийтара йоакко яьц колхоза правлене, партийни профсоюзни организацеша.

— Хьалха саина безаме къахьегаш бац тха дояркаш, — аьлар комплекса зоотехника Хананаева Яхийтас.

— Из гӀалат далийтарах бехке да тхо, — яхаш дуц колхоза профкома председатель Мухина Надежда Александровнас. — Из нийсденнад со цамогаш хиларах. Сентябрь бетта дена хьалха саина дояркашта юкъе яьь ярхаргйола хьалаш хулийтаргда оаха...

Отпуске ваха е цамогаш хила гӀулакхера саг тӀераваьлча цун декхараш кхоачашдеш хул кхьевр. Из хӀана даьдац колхоза правлене? Цул совгӀа, хьайбаш лелладеча колхозхой цехови парторганизацена керте латташ хиннай керттера зоотехник Гребенюк Нина Николаевна. Из а колхоза парткома секретарь Никонов Владимир Иванович а декхарийла бар цамогаш йола Мухина балха хьаярайларга а цо хьежаш цу гӀулакхага хьажа. Из цар ца дарах бӀарчча бахь бетта колхоза комплекса дояркаша холуш асалагӀа къахьийгад.

Комплекса балха Ӏаткъад каст-каста цун начальникаш хувцалуш хилар а. Уккх тӀеххьарча хана массехк саг хувцаеннав цига. ХӀанз цига кулгалдеш ва къона специалист Дзортов Гирихан.

Лакхе белгалдаьха кхоачамбоацараш дувцаш са къамаьл хилар колхоза председателаца, парткома секретараца, профкома председателаца, керттерча специалисташца. Цар дош делар уж дӀа а доахаш, шурех дулхи дукхагӀа даккхарех декхараш тӀаийца декхараш толаме кхоачашдаре шоай колхозхой оарцагӀбахар.

С. АУШЕВ,
тха спецкорр.

Болхлочун уьйлаш

БРИГАДИРА МОТТИГ

Аллайтта сагах латташ ю аз кулгалду комплексни бригада. Тха коллектив чуйоггIу экспериментально - инструментальни участкене. Бригадена чубоагIа токараш, фрезеровщикаш, шлифовщикаш, расточникаш, слесареш-инструментальщикаш. Коллективерча накак кIаране шин-шин оамал, балха опыт, говзал а. Цхьабакъда, массане а цхьатарра дац къахьегама юкъе хьош доле дакъа. Хьаьцаргаа вай ши токарь Н. Колесникаи А. Конторини. Шаьшта а балха шIеъний опыт йолаш, шоай балхах дика кхеташ вола ши специалист ва уж. Цхьабакъда, А. Конторина дийнахьара норма денз ваьр сенна 180 процент кхоачашйю, тIаккха Н. Колесника халла 100 процент. ХIанад из иштта? Из нийслу шоллагIчо шийнаьах йолча опытах бизза пайда ца эцар бахьан долаш. ЛертIа пайда эцац цо балха ханах а. НагаьЬе сенна А. Конторин къахьегам аттача баккхар, производствена экономически пайда лургбола предложениш тела гIерта, Н. Колесник цхьаькк хIамаиа бала кхоачаш вац. ХIаьта вуйпи-м массане а юкъара 'ма дий тха. Сона дагадоагIачох къахьегамаи производственни дисциплина толхаьь моттиг хиннаяц бригада. Бакъда, цхьан нога тIа а дьенна такаверче дага кхочалца дIадодац бригадера гIулакх. ХIанад из иштта ?Из иштта нийслу тIеххьарче зама шийна тIадоаца гIулакхаш бригадир кхоачашде дезаш воландаь. ЧIоагIа дукха ха дIалоац организационни дешаша, кийча продукци дIалуш, балха наряд хьаэцача хана. ДукхагIча даькъе хьалуш доле балха чертежаш вIаштIехьа долаш хилац, цудуьЬ уж тоадеш дукха ха дIайода бригадира. Цхьа масал доаледергда аз. Дукха ха йоацаш тха цеха цIеча уголека отчетни хоржама партейни собрани яр. Довкъал тIемаьгIа кхо сахьат даьнна, эгтара чIоагIагIа, салаш ма хиллера болх «кхехкича» хана собрани дIахьа дагадехадар тха цеха партейни организаца секретара. Аз аьйга из иштта кIанад аьнна хьттача, цо аьлар шийна лекхара кемкида аннай, аьнна.

Тха бригаде пхиь коммунист ва. Цу дийнахьа пхе сага бергбола болх юкъагIа бахьар собрани духьал цхьа сахьат тIехьа ца мизхар балхан долаш. ТIаккха духьал тха бригада болх юкъагIа бахкха дисар ацга! Дикензар, эрригача цехера 15—20 сага тIера вала везаш хилар балха. Хьажал, цхьан сага уйла ца еш дьнча хIамо мел эв ду производствена.

Аз лаьха белгалдаьккхар, бригадир вастваста балха тIера вуьла везаш юлар. ТIаккха са сай а ма йий балха норма, из кхоачаш арга хьаькха мара мича ургда са аьлги а, шоаьгIа-дале аз сайтара масал гойтарга хьаькка мара новкъостацта хьаьлашла сий хург мечед са.

Бригадир балха тIера вуьла везаргволаш цхьа предложени йоалаьвар аз. Тха участка балха эшачунга хьежа везаш лаьрхIа мастер ва болх бац. Цхьабакъда, цу мастерах тконе хьабоалаш дукха пайда бац. НагаьЬе сенна из мастер тха бригадагIа хьатохача цун балхах дуьзагIа беркат дергда аьнна хат. ХIаьта хIара бригадерче сета сенна къахьегама дагьалацара йола коэффициент мастера балха а юкъайоалайийча цунна а ткона а пайдаьегIа хургдар. Из иштта ца хилча бригадера моттиг бригада кхетав хаьй да. Хьажал ше, болх кхоачабенна, кхы а ма бехаш сег воагIа со воача. ХIаьта бригадир декхаройла ва эрригана цеха Иолла мастер тъа е лекха болх вIаштIехьбаккха. Цун гIойле яц балха лостам талергбола сег бригадана юкъе ваьлоача. Из сег мастер ва.

Дукха тайп-тайпара гойтара агитаци я тха цеха а участка а ньаз бIарг тIеоттаргболаш хьаьтеза. Цу тIаьех къахьегама овсарле декхьара дIамаи кхом бере, дика продукци арахецара. ХIаьта из нийса а доагIаш а дс. Бакъда агитаци ярам доккхий къамелаш дувцараш хIама хургдац масал ца тела ,производствах дог лезаш, масса хIаман бала кхоачаш ца хуле. Масала, делкъа, йийна хIама дац болхача хана дIа ца йоаш ютар станок тIа йоага электрически лампаш. ХIаьта аIамигачох мара хьа мича дуй доккхадар. Цхьан бетта оаха дIалаьрхIача заьхе йоаьь электроэнерги масеза бIаь киловатт-сахьат хилар.

Цхьан дешаца аьлча ,къахьегама хIаранна дакъе нийса долаш, дуькьал алепена мара сагата боаца наха юкъебоацаш хила беза бригадир хьисаге къахьета нах.

Ю. ГРУДИНИН,
Грозненски ремонтно - механически завода комплексни бригада бригадир

ЗАВОДО БОЛХ ДИКАГIА БЕРГБА

Дика кийчъьвй «Калиновский» номсий совхоза къахьегамхойна комсаш хьачуэцара а царна переработка яра а шоай чхьагIар доаккха завод.

Укх деношка заводо хьачуэца йоллаергья комсаш. ДIайолаллайта шара ца езаш кийчъяь латт комсашта переработка еш йола еррига дииош. ЧхьагIара материал сувсаргйолаш пхи бIаь нажа бешка а ГIалашьъвй заводо. Цул совгIа, ингали а чудаькха 120 эзар декалитр чугIоргйолаш йола емкостеш а дIаоттаьвй.

Завода производственни низаш шерденнах, 300 эзар декалитр чуйодаш йола емкостеш а латташ йола чхьагIар лоаттаду керда хранилище хьальвй.

Завода аьттув баьнаб вай мехка цаI мара йоацаш йола «Херес» яхача чIоагIача чхьагIара лаьрхIа йола установка вIаштIехьайкхя а. 30 эзар декалитр чхьагIар арахец цо шера, е дийнахьа — 120 декалитр.

Комсашта переработка яра завод кийчъеча хьинар ца кходеш къахьийгад болклоша М. Ошахановас, Т. Петреннос, Р. Алиевас, В. Зыковас, слесара Ш. Хутиева, бешкаш тоаеш волча Б. Исаева лаборанта Х. Бетерхановас, кхыбараша.

Б. ШИШХАНОВ,
«Калиновский» номсий совхоза кертера виноедел.

Ноха - ГIалгIай химически завода дукха производственникаш ба шоаш тIалаьца декхараш даим тIехкхоачаш а деш, хаддаза социалистически яхье хьалха латташ хьабоагIаш. Цар цIераш йоахача хана предприяте кулгалкоша эггара хьалхарчарца цIераш йоах жестянщикачи участкерча жестянщикий, коммунистически къахьегама ударникий Гамбиев Лячий, Магомедов Хьасаи, Гутинский Владимира. Цар даим шоай сменин нормаш дикка тIехкхоачаша.

СУРТА ТIА: жестянщикаш Л. Гамбиев, Хь. Магомедов, М. Гутинский.
З. БАТЧАЕВА сурт.

«Iаьржа дошув» — дукхагIа!

ФУД БУРУВ ДЕТТАРАШТА НОВКЪА ДАР?

Дикача къахьегама толамаща белгалдаьнхар мехкдаьттан газен промышленноста болхлой цIей Малгобекерча бурувдеттараша а. Ханал бутт хьалха кхоачашдаьд укх шера бархI бетта бурув тохара декхараш. 2550 метр бурув техад пачхьалкхен планал совгIа.

Толамца кхоачашдаьд балха кхыча хьонхамех дола декхараш а. Планах лаьрхIа кхиначул белгтала лакхьъвй къахьегама овсарле, шин процент лохдаьд бурув тохача балхашка дIадодар. БIаьш эзараш сомаш пачхьалкхен фуэкъа кходаьд.

Иштта дика да хьонкамаш цхьайтталагIа пятилетка йолаелча денз баьча балкагIа хьежача а. 85700 метр бурув техад Малгобекерча лаьттан ченаш техкараша, план 80600 метр йолча. Гаьнка тIехкхоачашъяьй скважинаш бурув теха йистехара планаш а. Мехкдаьтта доалла керда кхо моттиг гучайаьккхай.

Эрригача бурув тохача бригадай коллективаш лоархIаю пачхьалкхен планех а тIайийдача социалистически декхарех а. ЦхьайтталагIча пятилетка декхараш толамца кхоачашдара тIехьа аьржача социалистически яхье хьалха латташ хьабоагIа А. З. Галаева, Г. Г. Попхадзе, Ю. Т. Бадалова, В. И. Смирнова кулгалдеча бригадашкара бурувдеттараш. ХIанзлехьа кхоачашдаьд цар бурув тохара диъ шера декхараш.

Массе а хана балха декхараш дизза кхоачашдеш, социалистически яхье хьалха латташ, коллективаька хьалхашкара бехктоккхам дакха болаш хьабоагIача бIаьй болча бурувдеттарий цIерашъ аха йиш яр.

Кхы а дукха дувца йиш яр Малгобенерча бурувдеттарий къахьегама толамех. Лоаццa аьлча хIара шера, хIара бетта бурув тохара планаши тIаийца социалистически декхараши кхоачашдеш а социалистически яхьа итогех призовой моттигаш йоахаш а хьабоагIа Малгобенера лаьттан ченаш техкараш.

Кхы фу эш бурувдеттараштa? Шоай къахьегам иштта беркате хилча раьза хила а доккхал де а доагIар аьнна хеталу. Цхьабакъда, таханарча шоай къахьегамах, балха толамех морально дега салоIам хилац Малгобеке мехкдаьтта лехараштa. Цун лоархIаме бахьанаш да.

Царех цаI — бурувдеттараша кизткъала кхы а хьийта туха тIарча юраи каланинаш тIоанашнара мехкдаьтта гучадовлахаш йистелька скважинаш хална пайда ца луш дукхача шерашка дIакъайла латташ хилар да. Цу скважинашкара мехкдаьтта дукка сероводород уаш хиларца дувзаделла да из. «Грознефть» объединена а «Севкавнефтегазпереработка» управлена а боккъонца лайча сихде йиш яр сероводород доаллача мехкдаьттан скважинаех пайда вна йиш хургйола хьалеш вIаштIехьдоахилга.

Малгобекерча лаьттан ченаш техкараштa хьалхашка латта керттера декхар да туха кIалхарча юра тIоанашка бурув тохилга, цига малагIа гана йоалл къоастаделга. Из декхар кхоачашделга шерагара шера тIехьадувлаш латт. Таханарча шоай къахьегама толамех бурувдеттарашта морально салоIам ца хилара керттера бахьан из да.

ТаьрехьIашка хьежача мелла доккхий хете а, тха балха толамаш из керттера декхар кхоачашделга сихвеш дац. Из иштта долга хьагойтара кхоачам ба тха бурувдеттарий балха кIезиг-дукха кIоаргагIа тохкам бича: Хи йисте вьгIачоа кх гечув дова, оалаш да халкъа кица.

Хьаэнаргда вай оаха эггара дикагIа болх беш дола ер шу. Цун хьалхарча бархI бетта тха коллективо бурув техад 17650 метр, план 15100 метр йолча. Цу юкъе мехкдаьтта лохаш техар 8895 метр хул. Цхьабакъда, туха кIалхарча юра тIоанашка кхачара техар пох 1655 метр мара дац. Пятилетка йолаелча дена лаьрхIача мехкдаьтта лохаш бурув тохара декхарех лоархIадаьдац тхо. Кхы а кхо эзар совгIа метр бурув тоха деза пачхьалкхен план кхоачашъяра.

Хьовкаргда вай мехкдаьтта гучадаьнача майдашка бурув тохарга а. Укхаза гаьнна тIехкхоачашъяьй пачхьалкхен планаш укх шера а пятилетка йолаелча дена лаьрхIача а. Масала, укх шера бархI бетта 8766 метр бурув техад планах лаьрхIар 6700 метр йолча. ХIаьта пох лаьлагIа дакъа мара дац кIоарга скважинаш йоахача техар. Ялх эзари пхи бIаьи совгIа метр бурув техад карагано-чокрака тIоанашка «малютка» оалаш йолча установка новкъосталца. Укх пятилетка шерашка цу тIоанашка бурув, теха мехкдаьттахошка дIаенкад 49 скважина, планах лаьрхIа хиннарел совгIа пхийтта а йолаш.

Тха эрригача проходках кхоалагIа дакъа кIалоан карагано - чокрака тIоанашка йоахача скважинаша. ХIаьта юкъера лаьрхIача царех хIаране дийнахьен буси луш дола мехкдаьтта шин — кхо тонн мара хилац. Гуш да цунца Малгобеке мехкдаьтта даккхара боарам лох ца балийтарен дIахо йодача хана лакхбарен декхар кхоачашдургдоацилга.

Мехкдаьтта доахараштa а бурувдеттараштa а хьалхашка латта керттера декхар да ма-мотта сихагIа мехкдаьтта даккхара боарам лакхбелга. Малгобекерча мехкдаьттан сийле юхаметтаоттаелга. Керттерча дакъе цунех тийша я города а района а кхоане. Из декхар кхоачашдарга бода керттера никъ ба туха кIалхарча юра тIоанашка кхачар.

Цу накъа тIа вай республике а мехка а хьалхарча мутIарашка ба Малгобекера лаьттан ченаш техкараш. Цу накъа тIа дукхадар царна карагI а даьннад. Цхьабакъда, туха кIалхарча юра тIоанаш эггара тIехьа (гаргагIа) долча ДаьттагIарча цхьан скважине мара бурув тохаш туха кIалхабоала мегадац.

Промышленноста лоархIам болаш углеводородни бийдал хилари цахиларе къоастадара мехкдаьттан керттерча майдашка туха кIалхарча юра тIоанашка кхача деза. Из декхар кхоачашделга лакхехьа белгалма даккхара лийрхIа хиннача ханел таьнна тIехьадаьннад. МалагIа бахьанаш долаш нийсденнад из?

Эггара хьалхи белгалдаккха деза туха кIалхарча юра тIоанашка бурув тохилга специалисташта юкъьанца дийттачуа дукха а чоалханегIа хиннилга. Къаьстта чоалханен пизагIален хиннад туха тIоанашка бурув тохар. Укхаза IаткIъ туха тIоанашка бурув тохара технологи ца хилар, из гIулакх республике меттел беррига вай мехка а эггара хьалха дIахьош хилар, тохкамаш диъ доазанза долча хьалашка, гIалаташ нийс а деш болх бе безалга.

Туха кIалхадоалаш бурув тоха лаьрхIа хиннарех кхоъ скважина цхьадола геологически декхараш кхоачаш а деш, цига дергдола балхаш чакхдаьна йистельнаргаш лоархIаш я тIа управлене. Юра тIоанаш гучадаха вIаштIехьдаьннадеце а, цу скважинашта торо ейнай тхона, цигадале, дукхача халонехи хьовзамехи чакх а доалаш хьалха цIаккха ца хиннача тайпара чоалханеча туха тIоанашка бурув тохара технологи йоаза. Из бахьан долаш хIанз 172-чей, 84-чей скважинашка хьалха санна хьовзам ца хулаш туха тIоанашка бурув тоха вIаштIехьдоал тха.

ШоалагIа дале, цу скважинашка хьагойтар Малгобекерча мехкдаьттан керттерча майдашка туха кIалхара тIоанаш хьалха геологаша лийрхIачул цхьа — шин эзар метр кIоаргагIа хилар. Из бахьан долаш укхаза толамца бурув тохара 7500—8000 метр кIоарга бурув тоха йиш йола установка эшилга.

ХIанззехьа гуш да туха кIалхарча юра тIоанашка бурув тохача технически нормаех боккъо лучул белгтала дукхагIа сероводород хилар. Цудухьа бурув тоха гIирсаш талхаш наст-наста хувца дезаш хул. Скважина къайла доаттаеш йола станок а сероводородо толхаергйоацаш хила еза.

Сероводородо толхаергйоаца оборудовани IалашьматечIоагIа эш туха кIалхарча юра тIоанашта бурув тохара балхаш толамца дIадахьара а. Сероводород увш дола мехкдаьтта доаллача скважинех пайда эцара а. Из ца хилча болх дIабаха йиш яц, болх бечен бахача гIайхен кхерамазле боаттIача боараме IалашъеIш хIаьта а. Из лоархIаме доь, къоастадергда яхар мара, укх тIехьарча аттех шера къоастадеш яц «Грознефть» объединени а е СССР мехкдаьттан газен промышленноста Министерство а.

Укхаза кхетаде деза тахан Малгобеке етта хьалаш кхоана мехкарча кхыча мехкдаьттан районашка а хьатIакхоачаргхилар. Цудухьа цIенхашта уйла ен тIехьа ца доахаш, таханехьа къоастаден дезаш да уж дешаш.

Эсала лел Малгобеке бурув деттараштa мехкдаьтта доахараштa, газ чакхйоахараштa вахарен культуран хьалаш вIаштIехьдахара гIулакх а. Укх тIехьарча шерашка геттара кIезига хьалхьо городе бах чубахьа фусамаш, культуран бытен объекташ. Цу дешa а цIенхашта уйла ца йой лакха гоаоал йола мехкдаьттахой боалаш йисар кхерам болаш я район.

Цу халонашка ца хьовлаш, туха кIалхарча юра тIоанашта тIакхачара хьинар кхо ца деш къахьега лаьрхIа ба Малгобекера лаьттан ченаш техкараш.

С. ТЕМИРАЕВ,
Малгобекерча бурув тохара балкий управлене начальник.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

АФРИКЕРА МОЦАЛ ДIАЙОАККХАЛУРГЙОЛАШ ЙИЙ?

Бозгача мальтта чIал лоъхьаденна лаьтта цезашца цамцадоаккхаш воалл Iаьржа цIока дола массехк къонах. Вовкъашта IотIалийхна вагий бераш а долаш бола кхалнах дахчан кхемашка ялат чIормадоаккхаш боахк.

Цу тайпара моттигаш бера хана дена йоваьш я кхинкаш тIарча суртех, хIаьта таханa цар туристий теркам мара тIаозе тамаш я. Юрта бсахамера хьал африканашта йоашта сагъердам а боаваш, бала ба.

«ВIашагIкхийттача Къамий Организаце Кхачанa юртбоахамен организаце (ФАО) 13-ча регионални конференце шийн болх чакхбаьккхаб Зимбабве столице — Хараре. Цунна юкъе дакъа лаьцад 41 африкански мехкан дунен халкъашта юкъерча дукхача организацейн векалаша. Форумо бакъдаьд укх тIеххьарча итт шера бахача наькха хIара сага сих лоархIаш хьаю кхачан продукташ Африко 10 процент кIезигъеннай. Даим моцал хьегаш ва 150 миллион сег — континенте бахача нахах кхоалагIа дакъа. Кхыча мехкашкара хьаихухьа кхачан продукташ шоаьа дукхагIа хиннай, хIаьта цар махаш кхоьза дукхагIа даьккденнад.

«Вай уккаж гулденнаd.— боахар заседани хьеллаш, ФАО Генеральни директора заместитела Е. Уэста. — къоастам. Вовкъах гаьна ме йоал, кризисох Iоаш латтача декхарашех хIамаш чIоагIагIа ме етт минтъалатIа хулаш бола къоастам болийбар дукхь. ХьатIайоагIача хана Африка дегIайоалаар дукха лоаттабеча цу къоаcамо дIадех вай массене а кизаш вIашагIтоххиlга».

Уж тIеххьара дешаш керттера хилар дIахо дискусси яраи конференца тIайийцача документаштех. Африка юртa боахамера кризис континента мехкаца кхачан продуктанна шоаш Iалашдергдолаш царна новкъостал дар духьа дукхача боарамашкара — къамий, регионални, дунен халкъашта юкъера — низаш сарпагIдаха деза боарамашка кхычай.

Кхыча рекомендацешта юкъе конференца хьалхахар, белгтала аьнча, Африкерча экономически кризиса проблемашта ООН Генеральни Ассамблея чрезвычайни сесси гулъера хьаиъехьяра предложени. ХIаьта, нагахьа санна Малхбузехьа цу инициативах «къочар демарш» аьнна цIи тиллалде а, Африкерна кхыча тайпара доархI из.

70-гIа шераш чакхдоалапи 80-гIа шераш долалуш капитализма дуненах лата кризис вIалагIа а къахетам боацаш Iаткъар африкански пачхьалкхений коркача боахама структураштa. Малхбузехьа производство дайIъаларо цига протекционизма керда талгIи хьоайир. КIезигагIа хетта даьзар африкански экспорта керттера товараш — минералъни юртбоахамен бийзал. КIезигагIа доатташ хилча — мальаш е чухьахьа доал-ий, цхьабакъда, импортни промышленни продукце махкаш тIехь-тIехьа лакхлуш дар. Тахан Африко доазол дехьа йоккха дIайохьийтача иззал болча бийдалах хувцаш цунга юха хьаихоачаргдола промышленни товараш пхи шу хьалха хиннарел шоззa кIезигагIа да.

Континента 24 мехка IаткIъа а IаткIъаш торговле хьалаш телхаро, стихийни къело дунен халкъашта юкъерча капитала рынкашкара предпиташ лехангa ца йоалача кхоачайир африкански пачхьалкхенаш. Американски кхычен банкираша хьахкхайнадир процентни ставкаш шоаш лаккхета хилар, тIаккха це а наькха санна дукхагIа хилийтар декхараш: тахан Африка мехкашна арахьара доалла декхар 150 миллиард доллараргa кхаьчад.

ХIанзарча кризисо ден поЬестиа тIа геттара яра оттаьъд дунен халкъашта юкъерча экономически отношени система кердача, кийсхони цхьатаррарча боккъоний ларда тIа йоаккхаш хувцарах дошо доаз.

«Дунен халкъашта юкъерча экономически отношенеш система, — белгалдаьккхар БеьЬнарча Мьоа ГIаяран Республика, юртa боахама министра Ж. Перейра Силвас Хараре ше къамьал деш, — тIехь-тIехьа чIоагIагIа бахьайоал боккъоший цхьатара ца хилареш яха пошерча политикашех».

«Шоаш дегIадахарах тоьал доккхачи дакъе дегIаухачe пачхьалкхенашта еча эксплуатацена деккайна долча капиталистически механизм фуннагIа-моллагIа дъ а тоъагIдаккха дерI цхьатара боккъоний йоашаш дола хIанзара хьал хувца гIертила. ХIанзалца хьо цар вIаштIехьдаьннад дегIаухa мехкаш кху тIа а къайдара чотах шоай аттув боккхаш йола статус кхо доаттае», — белгалдаьккхар Ангола юртa боахамен хьун ресурсайн министра Эварашту Домингуш Килбас.

ЗаконагIа хила ца йоагIарa йенна хIама да, неоколониални лоала конференце тIеххьарча документа тIа а — Африкерча кхачан кризисах йолча Хараски декларацe тIа — хIанзарча къечa хьала керттерча бахьанашта юкъе цIи лекхар.

Форуме кIеззига дуькьенна дунен халкъашта юкъера новкъостал хилалза дарс ца хилар — кхачай продукташ лоаттарца санна, иштта африкански юртa боахама модернизаци яра а из дегIабоалабара а.

«Африкански мехкашта, — белгалдаьккхар Нигере юртa боахамен хин ресурсайн министерстверча департаменте директора Оладошу Авоеме, — нагахьа санна царна кхоачам хилла хIанзара техникех технологи елча, 5 шера шоаш Iалашдулургдар кхачан продукташца».

Экспертий лаьрхIача гучадаьннад, шера деча 5 миллиард доллар дунен халкъашка юкъерча новкъосталo (из США тIема бюджета 52-гIа дакъа мара хургдац) африканский меттел, дегIаухаш долча деррича мехкий а шоаш Iалашде йиш хулийтаргйолаш хилар. Новкъосталах йола тама хьехара дукъала бац. Малхбузехьарбараш, цхьабакъда, практически гIулакхаш чакхдаха йоаача дIанхьача — кулгаш дIа-юха доаржаду: ахча-м дац. ХIаьта 1973 шера дена Малхбузено чакх ца йолийташ доаттаю тIема бюджеташ 10 процент кIезигьярен кходаьча ахчан цхьан даьнъах дегIадаккхара деча новкъостала пайда эдарен хьакъехьара советски предложени.

Лакхе дийца 5 миллиард доллар дунен тIа тIема гIулакхашка дIаухийтача ахчан цхьан проценталал кIезигагIа да тахан, е боккъонца маьрра аьлча — хи кIалгIолла лелача кхаь ядерни лодка мах. Цхьабенъда, дIахо а новкъостала программаш аIамигъешм кIирдаь гераш хьадени йоалл империализм. Иштта я тIема совле кхина гIертача США-и НАТО-га гIолларча цун партнерий адамал доаца арифметика: тараа цхьан овркъилга чу-хи кIалгIолла лела кхо лодка, вокхан чу — Азан, Африкан мехкашка моцало хIара шера дIакхуьй 40 миллион адамий синош.

Цунна цхьана ФАО конференце белгалдаьккхар, африкански юртa боахам дегIабоалабара бола тешам эггара хьалха континента мехкашка шоай кхоам оарцатIдоахалга хилар. ЧIоагIа теркам тIабахийтa тIайийцар гулбеннараша социалистически лостам болча — Эфиопе, Ангола, Конго, дукхача кхыча — мехкий делегацешка тIехьайиса аграрни сектор органвкхара, ахархой кооперативаш, механизаторски централаш хьаяра, ахархошта юкъера йоазув - дешар ца ховлга дIадаиккхара, боахам лелабара хIанзара методаш царна Iомара опыт юцаш дa къамаьлаш.

Харарски конференце бIубенна хьакхайнадир шоай кхаьа бизза бола лай а хинна дIаотта лаьрхIа африкански халкъаш хилар, дунен халкъашта юкъерча керда экономически порядкана уж тIехьа хилар. «Вай, — йоах декларацe тIа, — лоIам а торонаш а я, дунен халкъашта юкъерча сообщества хьаллоаваш хиларах когтIортолгъ а еш, вошi мехкашка баха нах кхаба а экономика тоалургйолен воаш IалашдергдоIен лардаш йохка а».

Сергей БОРИСОВ,
АПН соб. корр.

Хараре.

Тель-Авиво дIахо чIоагIлуш я ше дIалаьйцача Iаьрбий территорешка тIа. Хьаккхачча хоахаш, Иордан яхача додача хи Малхбузехьарча йисте эггара йоккхагIа ярех йолча Эль-Халиле оалаш йолча городе хьаьгъе йоаьний Тель-Румейда аьнна цIи а тилла йола жугатий квартал. ТIема гулаккхакша дIадаьхьад цига вIаькитIдоххa мара ца дезаш дола цIенош гIишлош и технике. Сионисташа ларкIар да города юкъе 2500 гектар сег ваха хоавар. Из а Эль-Халилена шерагIа «кхудажиеце» яра хьалхара аьал.

Шоай хана практически кхочушдебаладе, карательни бIуво моттига кровесьнанаш сиш йоккхача масштаба сперадо аьй Эль-Халило а цунна гонахьарча моттигашка а. Карателашна нах баха кварталаш го бий чу а ерзаеш, шоай цIенонтари арбахьаб нах. Цига чухьайхаб, нах лийцаб. ВАФА яхача палестински информационни агентства хоам ма берра, кабалта чубийтахаб ледадьча захоших доцача гIулакхашта духьалбийнa аттам бола Iаьрбий.

Тель-Авива лелийча шодайча гIулакхаша хоаш ду цо тIеххьара а де лаьрхIар Iаьрбий лаьттанкя аннекси яр хилара. Хоаш долча тайпара, хIанз укх сахьате Иордан яхача додача хи Малхбузехьарча йиста тIа, Голански айеннача моттигашка, Газа секторе Израиля хьаль колонизированни нах баха моттиг 200 совгIа я.

СУРТАШ ТIА: Эль-Халиле хьалъеш латтача жугатий кварталашта вала лаьт израильски оккупант.

ЮПИ—ТАСС телефото,

Массане а хIаране а гIулакх

Берий газеташи журналаша арахецарех 90 процент совгIа бераша хьаллоац НАТО милитаристийн накъ. Берий кепайоазон, тIа ма мишта хьагойт дьъалхача бIарга а гуш да.

Цхьабакъда, цунна вIаллатара а йоацача поанцеш тIа латт дукха берий журналисташ. ТIехь-тIехьа дикагIа кхетабу цар хIанзарча дунен халкъашта юкъерча ирдениача хьалашка массови информаце средствай боккха бехктоккхам. ТIехь-тIехьа дукхагIа хул машара тIехьалаттара болама юкъе, машар бехаш йола общественни уйле вIаштIехьъяккхара юкъе, халкъашта юкъера тешам чIоагIбаран вIаший дагардараш дикагIа кхетадарен юкъе шоашкара дакъа лаца гIертаж бола Дане журналисташ.

...1982 шера шоай мадаргаре машара тIехьа уттa болабелар город Орхусерча журналистика школера студенташ. 151 саго кулгаш яьдир Датски журналистий союза централъни правленеа йохьийтачен машар баьхаш долаш лоаттабеча къоасамех дола дош ден повестка тIа оттаделга хьадехачен петицена кIал. Хургболча журналисташа хьадийхар, шоаш дешаш йоаккхача юкъагIа тIема лаьттан тIарча машарех дешашта шоаш дух тIа боалалга.

1983 шера «Журналисташ — машара тIехьа» яха организаца вIашагIъелар оаха. Из цу сахьате дIайолаелар тIема духьаларча Дане болама юкъе хьинаре гIулакхаш чакхдаха, дунен халкъашта юкъерча масштабе а хелале лелар не шай гIулакхаш. Масала, 1983 шера октябре дакъа лаьцад цу организаца машара тIехьа къоасам лоаттабеча журналистий эггара хьалхарча малхбузеневропейски конгрессе.

Тха болча тIа къастта моттиг дIалоац мехка кепайоазон болхлоштa юкъе дIадоржадеш дола информацийни бюллетенаш арахецаро, Цар тIа оаха дIайовзийт массови информаце средствай лоархIамегIен бехктоккхамегIен йола ЮНЕСКО 1978 шерарча декларацe положенеш, коллегаш-журналистащ тIахьех тIема-политически дунен халкъашта юкъерей тенаьтIдика бахь юкъара. Масалйа лаьрхIа хьоахе безам ба са оаха Норвегера «Трехольта даш» оалачох язъ арахьйкка информационни бюллетень. (Норвеге МИД-а бехктокхаме болхлой вокха социал-демократи вола Арне Трехольт бекке ваьвар «Советски Союза болча пайдалина шпионаж лелаьй», аьнна. Цу харц хабарах бахьан а дав Норвегерча реакционни внашш михьара а аьккха, лоаллахарча Скандинавски мехкашка хьаллаьдаяр шай масштабашка дилла кхы йоккхагIа хилалза йола антисоветски антисоциалистически йокъ. — Ред.). Оаха бюллетена тIа цу «дешa» боккъонца яьча анализо геттара дина хьаьекхар, социалистически мехкий сий доадар духьа вIашагIделла хIама из хинна хилар. ХIаьта из белгтаьарча гIоазарашта эшаш да блока къулбаседехьарча тхьама тIа НАТО тIема ила дIахо вилдабанкхара баьццара сердал хлар духьа.

«Машара тIехьарча журналисташа тIема духьаларча Дане болама бIарача цхьа дакъа лоархI шоех. Оаха дакъа лаьцад «Машара тIехьарча конференце-84», доккхьашхой духхалга диллача (50 эзар сег) пийна нийсса кхы цхьаькха йоацаш хиннача укх шерарча пасхальни марше.

Дане, хетаргахьа, дукха доацача кхыча мехкашка а санна, боккъонца шоаш ма дарра бIаргаго йиш я машара тIехьарча выступленеех хьахиннараш. Тха парламенто правительство декхарйола яьй Малхбузен Европе керда американски «европакеташ» оттаяра духьала хила, машара хана меттел тIема хана а Дане ядерни йоаца статус лоаттаяра тIехьа, Европе къулбаседене ядерни йоаца зона хьаяра тIехьа хила. Ядерни йоаца зона а аьнна хьакхайнаьвй Фарерски гIайреш (Къулбаседехьарча Атлантикера Дане доалахьара автономни территори. — Ред.). Кердача «першингаштех» «томагавкаштех» ахча дIахеца хилац парламенто. Фолькетинге ядерни тIема духьала дукхагIа бараш вIашагIкхетаро хьахьокх, ахнел совгIа бола датчанаш НАТО керда «европакеташ» оттаяра духьален ядерни йоацача Къулбаседаевропейски зона Дане дакъа хIара тIехьен хилар.

Журналисташа а санна машара тIехьарча къоасама организацеш хьаю шоашта кхыча профессиональни группаша а — художникеша, актераша, хьакархоша, лоряша. Из тахан — массане а хIаране а гIулакх.

Лейф ЛАРСЕН,
датски публицист.
(АПН).

Копенгаген.

ДОХАРГДОАЦА ДОТТАГIАЛ

Хьаьший концерт

Лаосски делегаце концерт доладелале дукхха нах гулбеннаб Грозненча театрально - концертни зале. Нахо хоза хийтар концерт дIадолалуш даь «Ловца» яха лаосски халкъа халкар. Цул тIехьагIа лаосски, вьетнамски, кампучийски халхараш ду хьаьшаша. Халхара меттаца дувцар цар шоай ираз долча вахарах. Из зале баьгIачар дика кхетабора. Дукхахча наха дукхьашха мара хева яц лаосски халкъа музыкальни кхени, лапади яха инструменташ. Сатийна ягIар зал царга ладувгIаш. Цар Пахмутовай «Песни о тревожной молодости» яха илли оалаш, зале баьгIача наха а царца тIехьа оал. Шин къаман нах вIаши гарга хилар кхы дикагIа мишта гургда!

Дукхахча советски наха дезаденна иллеш аьлар артисташа: «Катюша», «Хьамсара моттигаш», «Хьа цIен тхов». Эрсий мотт шаьра ца хой а цар дийха иллеш дезаделар массарна а. ТIема дукхьала къовсам доаттабе хийча болга хоьар артисташ даьккхача политически иллега ладийгIача. Массе хана а шоаш цхьана баьха вежарийн йижарийн болаш сапа, массене а пхьатарра — артисташен зале баьгIачари доах эрсий иллеш. Цу хана вIалла а вай мехкашта юкъе доазув дий-хьотI аьнна хетадора.

Кхамихов Ахонтхонгси, Буангема Сафувонг, Суванмасинг Атсавин, Тхонг Нёт — уш ба йоккха говзал йола артисташ.

Концерт чаккхдоаллаш лаосски артисташен зрителашен кулаш а лаьца цхьана дIааьлар «Демократически кагирдой гимн».

Сурта тIа: лаосски хьаьшашта илли оалаш ба вай артисташ (лакхехьа, аьрдехьа); халкар деш ба лаосски артисташ (лакхехьа; аьттехьен лохехьен).

В. ЕЛИЗАРОВА суртеш.

ВАЙ МОХК БЕЗАБЕННАБ

Интернациональни доттагIал, уж дешаш даим а вай советски наьха дегашка дахаш да, бIаьхаче безамца тIеэц вай моллагIча мехкара баьхна хьаьший-доттагIий. Иштта безаме доттагIий дог-уйланца тIеэц Грозненча № 3 йолча профессионально - техническа училищерча производственни дешара мастераша, воспитателаша, администраце шоайцига деша бoагIаш бола вошал долча Лаосера кагирхой. Ма хулле цар йоккхо еш, церна дикагIа знанеш яла гIерташ хул уж. Дешара фьелкерча шера леосцеша Iомабу эрсий мотт, шоллагIча шера болх бу мастерскашка, аьаю инструменташ жIоенаш, осташ, кхьирош. Цул тIехьагIа шера производственни практиках хул, хIаьта машинаш тоаеш бола слесераш яха специальность лу церна. Эрсий мотт иштта лоацача хена Iомабе этта дац. Цудухьа производственни дешара мастераш а цхьаьза гIо деш хул цу балха.

— Са правило а хинна дIаэттад, — йоах йоккха опыт йолча производственни дешара мастера Ф. М. Исламова,— хIара дийнахьа слесарни балхаш дIедоладелехьа инструмент Iо а йилла цох лаьца, из фу бола беш а эрсий меттала лаосски кагирхошка дувцийтар. Цу тайпара, цар шу чакхдоалача хена Iомаду шоашта хайна дергдоацар.

Хоьш да, хIара мастера шин болха стипь хилар, бакъда, цаI болггала да — училищерча болкхоашта Лаосерча кагийна наьха дегаш тIа бода кхоъ лакхе мега хилар. Цун тешае даь Iац кхерерзаь лакхара гоазеп дипломни балхаш, цул соагIа эггара дикагIдоле тешал да дийша а баьнна цIебахача гаьнарча Лаосера ухаш доле къахеташ.

— Къаьстта а хьамсара да сона цу къахеташ тIа вай хозача Даьлевая дагалувцаш лаосцаша ваду дешаш, — йоах производственни дешара мастера Л. Н. Мельникова. — Церех дукхахчар дуьц, дагалувц Грозне дешаш хинна хоза хенеш. Моаршал лу зьехархошка, мастерашка, мийслу укх тайпара мугIараш: «Сона безабеннаб шун мохк, шун къонаха мотт, иллеш. Юкъ а Советски Союзе хила уйле я сан.

Грознера № 3 йола ПТУ яьккха болча леосцех цхьабераш дIахо а деша Iейнаб СССР-е. Производственни дешара мастерагара С. И. Арустамовгара сона хайре укх шера июнь баттa дийша а баьнна цIебахача кагийча мехегара хIенаьле письмош даьха хилар.

— Цар шоаьца цIайинхьар знаней йоккха гена, — йоах Сурен Ивановича. Яздераш ба тхона а кест-кеста дагабохаш бола, къаьстта а дика кагий нах Чантлавиксай Кхамхунг, Вилайвонг Симен, Тхомусом, кхыбараш. Цар [illegible] Гайриенко Александра Викторовнена, из а царца кино, театре, экскурсешка хьвер, вIелле а за ца яхош. Иштта моаршал дейт цар шоаьца цхьана къахьийгача болхлошка, масала, Кхоинлайтхонх Сули моаршал луш ва «Сельхозтехника» Грозненски МРПО къахьегамхошка. Из а цун новкъостий а практика чакхйоаккхаш хиннеб цигарча тракторий, автомобилий дингателашта ремонт еш.

ХIанз училище дешаш я лаосски кагирхой кхы а шин группе. Цаьна юкъе а кIезига бац дика дешаш, оамалеш-дика йола кагирхой. Къаьстта а IобагалвоалI Бунхео, Кхамхунгкхуне — группа староста, Ляйкуе Кхиенео, Чонгтуестоинге Монгчи, кхыбараш.

Вайна гуш-ма хиллера Грознерча № 3 йолча профессионально - технически училищо дикка даькъе юкъедиу шин мехка ЛНДР-ен СССР-ен кагирхой доттагIал чIоагIдара.

А. КРУТИКОВ.

СУРТА ТIА: № 3 йолча ПТУ производственни дешара мастер Ф. Исламов шин дешархоца — Лаосерча кагирхоца.

Н. ОКАРОВА сурт.

Письмо лерагIа

Хьогвелча фу де деза?

ТIехь-тIехьагIа хувцалуш, городa кулах сраки йоагIе Назрань. ДукхагIа хул вIаштIара даь цIенош, тоаду наьрташ, цIенош чуйиллай газ, хий. Хьалхьа баттнай гIулакхаш ду, цох бу предприятеш, кафеш, столовеш, ресторанаш. Цунна цхьаьд де дезаш дисараш а кхочанбоацараш а дукха да. Къаьстта дукха да уж торсоале, баттнай гIулакхаш деча, нaсаакараш дIа-со кхункача.

Уж дувцаш дукха письмош ух редакце.

Назрановски «Электроинструмент» завода болхлошта аьзлу йIайхача хана мала газированни хий, квас дац тхапига. Квас эца Орджоникидзе ух тхо. Городах чаккваьлча а кружках 22 кепиг доаккхаш дола йий ходоагIергдац. ХIаьта кафешкей ресторанашкей доккхачох 50—70 кепиг доаккх. Безам эттача эца морожени хилац городе. Хилча а шиъ мах боаккх цох.

Болхлоша дувцачох жоп далар дийхар аз Назрановски общепита директорга М. А. Мерешковга.

— Бакъда письмо тIа дувцар, — аьлар цо. — Ийшхача хана кIезиг-дукха а кхоачамбара бетта эаи 30 тонн мороженаь. ХIаьта тхога хьаьхдоачар 5—7 тоннал тIех хилац. Кхы фондаш дац тхола Нохч - ГIалгIай респотребсоюзо. Фондаш ешача боарамегIа йоацилга бакъда. ХIаьта Нохч - ГIалгIай респотребсоюзо хьахьожаль морожени тIаэцилга а вIаштIехьдаьйхалац Назране. Масала, шоллагIча квартале фондагIа 30 тонн йолаш, дIаихаьчар 25.7 тонн мара яц.

Фу бахьан да цуна?

— Оала морожени а кийна машина дIаяхнийтача, Назране мах бу точкаш къайла йолаш, товар дIа ца эцаш моттигаш хиннай, — йоах хладокомбината директоро А. Н. Башьяна. — Планал тIех 80 тонн совгIа морожени яьй оаха. Цох пхьсархошта дикка дакъа де йиш йолаш дар тхо, цар шоай хаинакьа залика йича.

Йий шоллагIча квартале Назрановски района 7,5 эзар декалитр дених. Из кIезига дац республика яхьча районашка кхоачачунна ийсдича. Цхьабакъда, болхлоша дувцар цхьан шушах 30—70 кепиг а доаккхаш, кафешка, ресторанашка дохнаш дар дац. Царна бокъахьа хет кружках 22 с 35 кепиг а доаккхаш бешна чура Iодотташ йий дохнаш городе залац хилча.

Из вIаштIехьдоаккхилга, хетаргахьа, селла хала гIулакх а дац. Моттигерча култалхоша кьовсталургдоаш дош да из.

ХалагIа а чоалханегIа а да районе бахача наха аьхкий квас хулилга Iалаштдар. Цхьанкха дича а вIаштIехьдаргдац Грознера Iо а кхуьаш, Назране из дохкилга. Цкъа-дале, гаьна я, шоллагIа-дале, республика тоъаргдолаш квас хьаде ниа болаш яц Грознера кхачая промышленноста предприятеш.

Де йиш йолаш цхьаькха да: Назране маькх еча заводе квас хьадела вIаштIехьдоаккхилга.

ХIаьта хIана дац из?

Цу деша уйла ею хиннад тхо. Йоах М. А. Мерешкова. Цхьабакъда, уйла ею халарал совгIа даь хIама дац. Маькх еча завода директора М. Х. Машхоева яхачох, хала дале а, из дулургдолаш хIама да. Квас ду цех укхала хьасдлара эггара хьалха эшаш яраш помещенеш я. ХIаьта цу гIулакха яда оборудовани-м селла чоалхане а яц.

Цу деша хьежача бакъахьа бар, вьнна, хет района кулгалхой а кхачаш промышленноста министерства кулгалхой а.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

САКЪЕРДАМЕ ВIАШАГIКХЕТАР

Укх деношка сакъердаме вIашагIкхетар хилар «Грозный» яхача турбазе. Из хетадаьдар Сийлахь - воккха эрсий поэт М. Ю. Лермонтов вина 170 шу дизара.

Укхаза гулбеннабар Советски Союзе дукхача городашкара — Саранскера, Мурманскера, Кандалакшера, дукхача кхыча городашкара Нохч - ГIалгIайчена баьхка туристаш. ВIашагIкхетар хьадейлача Л. Н. Толстоя цIерагIча Нохч - ГIалгIай пачхьалксен университетски вахарах дар. В. Виноградова дийцар М. Ю. Лермонтовна хетадаь Iилманхоша дечa балхах. Бакъда, керттера цо дийцар Нохч ГIалгIайченна поэта хинначa бувзамех, цунах лаьца ше а кхыча автораша баьча балхах, поэта трагически вахарах дар. В. Виноградова йийшар «Валерик» яха стихотворени, «Вай хана турпал» яхача романа отрывкаш, Кавказе Лермонтова дIаяздаь хинна назмаш. Цул совгIа, тIадоагIача шера эьтар цо, арахецаш да «Лермонтов вийначa моттигашкара путеводитель» яха книжка. Цул кхы дакхка курга М. Ю. Лермонтова Iоязмана вай республикера аходеши моттигаш юкъа.

Цу вIашагIкхетаре хьахаьлаш дар поэтеша Маштак Иване, Николаенко Ивс, П. Захарова цIерагIча Нохч - ГIалгIай изобразительни искусствай республикански музея сотрудница Алероева Раисас. Царех хIарене дийцар поэта вахарах а кхоллама а цхьаьнцна дохкадоаликх.

М. Ю. Лермонтовх дувца а дика а керда хIоаш дайзар гулбеннараша.

Р. УТИЕВА,
тха штате йоаца корреспондент.

Республика экранаш тIа

«ГРЕТА» ЯХАЧА ВИЛЛА КЪАЙЛЕ»

Йовзаш йолча кинорежиссера Лисициана Тамаре даьккха «Грета» яхача вилла къайле» яха керда фильм массанена дезалургдарех да. Цул хьалхагIа цо даьккха хинна «Гранатови гIайренашка» яхар сайна, ер а политически детектив я. Цу тIа дувцар хул хIинз вай хана пхьан малхбузен мехка. Мехкара политически кьал доза а ловзаш, къайлагIа бола «Щите щлеме» яха масонски ложа гIерт ЦРУ новкъостала шоай мехкара пачхалкьа хувца. Оцева дехьарча специалисташе «Лоем харцар» аьнна цIи тилла операци дIайолаяла дукха хан йисаяц... Фильма турпал къона талантливе журналист, уголовни хроника репортер Ян Пликта тоххаш да цIи-хаза новкъаш воза бениар яра гIулакх. Из тоххаш цунна аргадоал къайлагIа йола масонски ложа йола. Цу сенсационни материалах цун безам отт шийна карьера е. Бакъда, къона журналист къовсамена вах Iаьлаьате вна болаш е, цул совгIа, къиза а ба...

Гонахьарчарна хетал. Пликта кIалвисав, цунчох хIама хургац, бакъда, из къовсам буташ вац...

Сценара автораш ба В. Малышева, Т. Лисициана. Кинематографе В. Малышева эггара хIалхара болх ба из. Бакъда, киноге гIолла вовзе а, вайна массенена дика вова из журналист-международник, цо яздаьча книжкашца, очеркашца, кхыча материалашца. Цун цхьа книжка да «Масоний ширма тIехьашка». ДукхагIча дакъе из да укх фильма ларде дикар.

Фильме керттера роль ловзаш Ивар Калныньша. Укхаза дакъа лоацаш ба кхыбола артисташ а — Филогеева Елена, Соломин Юри, [illegible] Александр, Томкус Витаутас, Никулин Валентин, Анофриев Олег, кхыбараш.

«ПОЛУБЕС СЕРАФИМИ КХЫВОЛА ЛАЬТТАРА ВАХАРХОИИ»

Наха лоархIаш вола воккха саг ва Серафим Иванович Полубес — художник. Вахаш ва из йоккха йоацача цхьан провинциальни городоке. Цхьа ший тайпара тамашийна да цо дохнаш дола суртащ. Парижe хулача самодеятельни художникий выставке даьхийта доарх Полубеса массехк сурт. Укх хьахьоастаде аьле, цига вода искусствай заочни халкъа институте бехктокхаме болаш Никита Павлович Завьялов. Цу наькъа шийца фу йийслургда вай Никита Павловича...

Режиссера Прокопов Виктора даьккхача цу фильме дакъа лоацаш ба артисташ Нахапетов Родион, Михайлова Дарья, Бочаров Эдуард, Самойлов Владимир, кхыбараш.

«КЛИМКО»

Климко — из цIи я фильма керттерча турпала. Хала вахар хиннад цун а цух кийсархой а. ЗIамига болча хана даьй мехта дIаетта, ерайашa болх беш хиннаб уж. Из болх бе бийзаб цар тIом чакхбаьнначул тIехьагIа а. Цу халонаша бойна ца беш, бийна бола цох хул царех.

ДукхагIча даькъе из фильм хетадаь да кьоначa зрителa.

Цига ролаш ловзаеш ба Кретов Сергей, Бутырцева Надежда, Степанков Константин, Гаврилюк Иван, кхыбараш.

«ОТМЕТКАШ ЙОАЦА IУЙРЕ»

Кхуваш воагIача зрителa хетадаь да М. Горьки цIерагIча киностуде кинематографисташа даьккха «Отметкаш йоаца Iуйре» яха фильм а. Боккъалдар аьлча, цо дувц эггара зIажагIа долча берех лаьца.

Фильма керттера роль ловзаеш ва дукхача фильмашка дакъа лоацаш вола кIаьнк Головко Кирилл.

Бакъда, фильмас дувцар а цига хулар а ховргдац, цига хьажа ца вахачун...

Кинокартине дакъа лоацаш ба цIи хеза бовзаш бола артисташ Тальзина Валентина, Рязанова Раиса, Кваша Игорь, Кикабидзе Вахтанг, кхыбараш.

В. КОВАЛЕВА.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

6 СЕНТЯБРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — Самодеятельни художественни коллективий концерт.
8.55 — «Дийнача хIамай дунен тIа».
9.55 — «Маьстий тIаеши ев». Художественни фильм.
11.45 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «ДезтIагIча шерашкара коммунисташ». Документальни фильмаш: «Цун лакхале», «ЧIоагIа дий хьажар».
15.30 — Н. Паганини. ЧIондаргаи гитараиси йола санаташ.
15.45 — «Беракгара хьаьльннав». Кайсын Кулиев.
16.25 — «Кердадараш».
16.30 — «Форда тIа бода книгь». Телевизионни очерк.
17.00 — «Шахматни школа».
17.30 — «Кордебалет» яхача фильма-концерта премьера.
18.00 — «Iилман вахари».
18.30 — «ХIара сурта тIа — малув».
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «Дунен кагирхойи».
19.25 — «Чапаев». Художественни фильм (1934 ш.).
21.00 — «Ха».
21.35 — «Данилан оаз». Художественни фильм. 6-гIа сери. «Шаьар».
22.55 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «ГIонна дола хIама». Документальни фильм.
8.35, 9.35 — Юкъара биологи. 10-гIа класс.
9.05, 12.55 — Испански мотт.
10.05 — ПТУ дешархоштa. Астрономи. Седаьгий сигле.
10.35, 11.40 — Музыка. 3-гIа класс.
10.55 — «Безапи школе». [illegible]

18.35 — «Депутатий гIулакхаш» (нохчий меттала).
19.05 — «Сальвадора доглазиллен дархаш». Телевизионни документальни фильм. Автор — политически обозреватель Л. Новиков.
20.00 — «Вийса даьнна хийна шун, бераш!»..
20.20 — Киножурнал.
20.30 — «Дика товараш дукхагIа».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Москвичка». Телевизионни клуб.
22.50 — «Дунен тIара безамашаш наркамш». Вошаний-парижски архитектуракь (Франци) йола телевизионни документальни фильм.
23.20 — «Кердадараш».

[illegible]

7 СЕНТЯБРЬ

I ПРОГРАММА

[illegible]

II ПРОГРАММА

[illegible]

РАДИО

6 СЕНТЯБРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хоттам (эрсий меттала).
8.13 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.38 — Симфонически музыка (гIалгIай меттала).
8.58 — Юрт гIулакхаши проблемаш (гIалгIай меттала).
11.10 — «Шоана, кхаинакхаха радиожурнал (гIалгIай меттала).
11.45 — «Хьурмат даим кхоа бари — хIарана гIулакх» (эрсий меттала).
15.15 — «Кьалхаваттараш». [illegible]

[illegible]

7 СЕНТЯБРЬ

[illegible]

Тахан республике гIоллен Грозне хувцалуш моркаш а болаш, йоачан а йоацаш. Мехкаболеххьа секунде 8—13 метр чоагIа мух а хьекаш хилен фегара температура республике 22—27 градус йоахал йолаш хилен тарлу.

Кхоана моркаш а йолаш, йоачан а йоацаш. Малхбузехьара секунде 7—12 метр чоагIа мух а хьекаш хилен. Фегара температура буйсана 8—13, дийнахьа 18—21 градус йоахал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ХЬАМСАРА НОВКЪОСТИЙ!

ДIАХОХЬОШ ДА 1985 ШЕРА

«СЕРДАЛО»

ГАЗЕТА ЯЗЛУГА

Газет язду «Союзпечата» ерригача отделенешкеи агентствашкеи, предприятешкарча, учрежденешкарча, организацешкарча общественни уполномоченнеша.

Газет яздора мах: шера—4 соми 8 кепиги, ах шера—2 соми 4 кепиги.

Суда золеро

ГАЛЕ ЧУ ЕЛЛА ЮВ...

ЦкъаБола вах бехктокхамеча балха тIа бахийта йиш йоацаш хул. Из болх ахчаница бувзабенна бале хIаьта а.

Номер цаI йолча Наьсарерча почтови отделене начальник а йолаш цхьан церан ах шерай болх беш хиннай Ахушкова Марет.

«Хlамаьг» ца йоагIаш хилча, шоай балхах ца башачарех хиннай из. Кхаь бетта мара алапех аькхалац из. Из хьаким йолча почте тIолла ахчан переводаш еш хиннай наха. Из ахча дIайийдачо извещене тIа кулг язде дезаш да Iаьдал. Массенена хьалха кулг язде ховш хилча йиала хьа мел доагIа ахча шийла дита йиш хилар дика кхетадаьд Марета.

1982 шера пхелагIа июне шийна дагадаттар чакхдаьла аьттув баьлар цун. Тимурзиева Iашата цIерагIа №№ 0/0710, 0/0543 йолча извещенех 300 соми 100 сома дера. Извещени дIалуш ха йоне а ца еаш, ше кулг а яздаь, ахча шийна дитар Марета.

«Хьаьнхьал» долча сага миччахьара а боаккхалургба пайда. Цхьан шера 400 сом тоъаргда сона, аьнна Iийна хиннай Марет.

ХIаьта пхьа шу даьлча, яха а 4 июне № 0/03445 йолча извещенех Ажигова Любайна деза 75 сом а шийна дехлар. Гале чу елла юв гуча яланза Iергьац. Марета хеза хургдац из. Цун бехк а бай: 26 шу мара даьннадац цун.

ХIаьта судо гIо даьд Марета, юха из шоьрача новкъа йоаккдаш — шин шера шийна алапех 20 процент Iаьдала дIа а луш, болх бе безаргба цун.

Р. ЧАХКИЕВА.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-65-07; бехктокхама секретаре — 2-84-68; отделаш: партийни вахара — 2-54-04; промышленностех транспортех — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмаш — 2-85-64; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-65-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ереи, шоаттеи деношка

СФ00204. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3748.